

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

5 СНЕЖНЯ 2015 г. СУБОТА № 236 (280894) Кошт 2000 рублёў

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

Усё, што свет падарыў Мінску

СТАР. 3

Парады ад шэф-кухара міжнароднага ўзроўню

СТАР. 5

2050 год: кліматычнае пекла

СТАР. 8

ЦЕСНЫЯ КАНТАКТЫ

Беларусь прадоўжыць палітыку наладжвання самых прыязных адносін з Ватыканам

Аб гэтым кіраўнік дзяржавы заявіў падчас сустрэчы з Апостальскім нунцыем у Рэспубліцы Беларусь Клаўдыя Гуджэроці, якая адбылася ў сувязі з завяршэннем яго дыпламатычнай місіі ў нашай краіне, перадае карэспандэнт БЕЛТА.

Як адзначыў Прэзідэнт, у перыяд работы Клаўдыя Гуджэроці ў Беларусі зроблена нямаля для наладжвання вельмі цесных кантактаў з Ватыканам, з Папам Рымскім. «Хачу Вас запэўніць, што мы ад гэтай палітыкі не адыходзім. Калі ў кагосьці там думка, што Лукашэнка пазіцыю мяняе адносна каталікоў, Каталіцкай царквы і Ватыкана, гэта абсалютна не так. Гэта поўная бязглуздыца, — заявіў Прэзідэнт Беларусі. — Мы нічога не мяняем, мы не паддабрываліся ні да каталікоў, ні да праслаўных, ні да іншых. Мы праводзілі сумленную палітыку». Аляксандр Лукашэнка працягнуў: «Частка нашых грамадзян — гэта каталікі, гэта вернікі. Яны прынцыповыя людзі, і я паважаю іх пазіцыю».

На думку Прэзідэнта, кожны чалавек павінен сам вызначыцца, па якой дарозе і да якога храма яму ісці. «Я дваццаць гадоў прытрымліваюся гэтай палітыкі, і так будзе заўсёды. Вы хочаце быць каталіком? Калі ласка. Хочаце праслаўным? Не забаронена. Іўдзейскую, мусульманскую спавядальніцкую, будызм — калі ласка, мы не супраць. Выбірайце любоў, мы ніколі не будзем гэту перашкаджаць. Не хочаце ісці ў царкву — не ідзіце. Мы нікога заганяць у царкву не будзем. Чалавек сам павінен вызначыцца».

«У нашай краіне будуць і ў далейшым спрыяць тым рэлігіям, якія служаць спакою і стабільнасці», — заявіў кіраўнік дзяржавы. Прэзідэнт запэўніў Клаўдыя Гуджэроці, што паважае і каталікоў, і праслаўных, і мусульман, якія ў нас жывуць, усё веры і рэлігіі, калі яны не выкарыстоўваюцца з мэтай тэрарызму, абвастэрэння становішча, дэстабілізацыі сітуацыі. «Калі рэлігія служаць спакою, парадку ў краіне, стабільнасці, мы будзем толькі падтрымліваць такую рэлігію. Вы гэта павінны ведаць», — падкрэсліў кіраўнік дзяржавы.

Аляксандр Лукашэнка сказаў, што разлічвае на сустрэчу з Папам Рымскім Франціскам. Прэзідэнт Беларусі папрасіў Клаўдыя Гуджэроці перадаць гэта яму. «У нас будзе аб чым пагаварыць з гэтым паважаным чалавекам», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Ён высока ацаніў дзейнасць Апостальскага нунцыя ў Беларусі: «Мы з вамі шмат зрабілі для ўстанавлення добрых сувязяў, і ў перспектыве, я думаю, мы зробім усё для таго, каб адбыліся мае сустрэчы з Папам Рымскім на самым высокім узроўні. Я яго вельмі паважаю. Чэрпаю інфармацыю са сродкаў масавай інфармацыі, з яго паездкаў, заяў. Пазіцыя яго мне падабаецца, пачынаючы ад павагі да найбольш слаба населеных краін, барацьбы з карупцыяй, а таксама адносна сумленнасці і справядлівасці. Я рады, што сёння ў каталікоў такі кіраўнік». Беларускі лідар таксама адзначыў: «Вы бачыце, што мы робім многае, каб у нашых каталікоў жыццё было не горшае, чым у іншых. Гэта і духоўная тэалагічная акадэмія, дзе мы павінны рыхтаваць сваіх свяшчэннаслужыцеляў (а пакуль італьянцы нам дапамагаюць). Мы з вамі ўжо гаварылі аб гэтым. Мы вітаем любога свяшчэннаслужыцеля, які прыязе на нашу зямлю і будзе паважаць наш народ, будзе працаваць у інтарэсах нашай дзяржавы, як вы заўсёды гэта рабілі».

Прэзідэнт падкрэсліў: «Афіцыйна і публічна хачу падзякаваць вам за тую місію, якую вы ажыццявілі ў Беларусі. Абсалютна шчыра, без усялякай дыпламатыі гавару, што, напэўна, вы найлепшы з паслоў Ватыкана». Разам з тым, Аляксандр Лукашэнка заўважыў, што ўсе паслы Ватыкана працавалі добра. «Ваша місія была сумленнай, адкрытай, прынцыповай, часам нават не дыпламатычнай, а агульначалавечай. Вы да некаторых пытанняў узаемаадносін Беларусі не толькі з Ватыканам, але і з іншымі дзяржавамі падыходзілі, зыходзячы з інтарэсаў нашай краіны, нашага народа. І вось за гэта ў першую чаргу я вам удзячны», — падкрэсліў кіраўнік дзяржавы.

ПРЫНЦЫПОВАЕ РАШЭННЕ

ААТ «МАПД», ААТ «Мінскі домабудаўнічы камбінат» і КУП «Завод эфектыўных прамысловых канструкцый» звярнуліся да Аляксандра Лукашэнка з праблемай недастатковай загрузкі магутнасцей, няхваткі пляцовак пад будаўніцтва жылля і ўнеслі свае прапановы на палітычныя ўстаноўкі. Прапановы падпрыватства былі падметам разгляду кіраўніком дзяржавы пры ўдзеле зацікаўленых бакоў, перадае карэспандэнт БЕЛТА.

«Што яны прапануюць? Дайце нам магчымасць самім будаваць жыллё, недарогае, з рэнтабельнасцю 5 працэнтаў для тых людзей, якія маюць грошы і сталяць на чарзе ў гарвыканаме», — адзначыў Прэзідэнт. Кіраўнік дзяржавы паставіў задачу да 20 снежня знайсці магчымасць для таго, каб прадаставіць падпрыватствам неабходныя будаўнічыя пляцоўкі, забяспечыць загрузку на поўную магутнасць.

Аляксандр Лукашэнка даручыў таксама сумесна вызначыць спісы жадаючых будаваць такое жыллё. Спосабы могуць быць рознымі, але працедура павінна быць адкрытай і празрыстай, запатрабаваў ён. У выніку было прынята прынцыповае рашэнне, якое накіравана на палітычныя ўстаноўкі з будаўніцтва жылля для жыхароў сталіцы. Мінгарвыканкам на гэты момант ужо вызначыў тры дамы, якія будуць будавацца з уплывам прапановы падпрыватстваў.

У вучэбнай гаспадарцы Відзайскага дзяржаўнага прафесійна-тэхнічнага каледжа працуе міні-ферма па развядзенні трусоек, у якой змешчана 160 жывёл розных парод. На падворку гаспадаркі кожны дзень дзяжуряць выхаванцы навучальнай установы, якія дапамагаюць спецыялістам і рабочым. Ветэрынарны ўрач і загадчык фермы Часлаў ЖАЛАБОЎСКІ (на фота справа) знаёміць навучнікаў Віталія КОЙРУ і Андрэя ШАСТАКА з асновамі работы з гэтымі жывёламі.

Фота Антона КІШЧУКА

Сацыяльны зрэз

У СЯМЕЙНЫМ КОШЫКУ

Які прыбытак мае сярэднестатыстычны беларус?

Абследаванне дамашніх гаспадарак па ўзроўні жыцця ў чарговы раз правёў Нацыянальны статыстычны камітэт. Згодна з вынікамі, на беларускую сям'ю ў студзені-верасні ў сярэднім прыпадала 9 мільянаў рублёў у месяц. Гэта на 16 працэнтаў (1,3 мільяна) больш, чым у аналагічным перыядзе мінулага года.

Спажывецкія расходы сярэднестатыстычнай сям'і — крыху больш за 6 мільянаў у месяц. Каля 40 працэнтаў ад гэтых грошай ідзе на ежу. Яшчэ трэць выдаткоўваецца на нехарчовыя тавары. Астатняя частка (каля 20 працэнтаў) прадуладжана на аплату паслуг.

Наталля ЛУБНЕЎСКАЯ. lubneuskaya@vziasda.by

Гісторыя ў школе

Асцярожна: крохкае

Сяргей Мазур з Мар'інай Горкі любіць зазірнуць у бутэлку. Сяргей — калекцыянер старой дэрэвалюцыйнай шклянёй тары разнастайнага прызначэння: бутэчкі для напіткаў, флаконы з-пад парфуму, аптэкарскія ёмістасці.

Сяргей МАЗУР са сваёй калекцыяй.

Набор лафітнікаў

Яго захапленне пачалося 15 гадоў таму, калі ў старой вясковай хаце, якую зносілі, знайшоў незвычайную чарку на ножцы, што валялася пад падлогай. Відаць, майстры, якія ўзводзілі дом, адзначылі заканчэнне будаўніцтва, ды і шпунтулі яе куды папала. Як даведаўся пазней Сяргей Мазур,

гэта лафітнік. Так назвалі гранёныя акруглыя ёмістасці простыя людзі ў XIX стагоддзі, па аналогіі з французскім віном «Лафіт». Ёсць у калекцыянера і экзэмпляры такіх шклянёк больш позняга перыяду: у Савецкім Саюзе гэтая форма прыжылася, і ў многіх варыяцыйных выпусках заводам. Шмат такіх вырабаў аматар знайшоў падчас «экспедыцыі» па навакольных вёсках. Адна дабелюка аддала нават цэлы набор лафітнікаў — 6 штук.

СТАР. 4

ХРОНІКА АПОШНІХ ПДЗЕЙ

Нямецкі парламент ухваліў ваенную кампанію супраць ІД у Сірыі

Нямецкі парламент ухваліў місію бундэсвера па барацьбе з групой «Ісламская дзяржава» ў Сірыі. Пра гэта паведамляе Reuters.

Згодна з зацверджаным планам, ФРГ адправіць у зону канфлікту шэсць самалётаў-разведчыкаў «Тарнада» і самалёты-запраўшчыкі для падтрымкі аперацыі ў Сірыі. Акрамя гэтага мяркуецца, што нямецкі фрэгат падтрымае дзейні французскага авіяноса «Шарль дэ Голь» ля берагоў краіны. Пры гэтым адзначаецца, што Германія, у адрозненне ад Брытаніі, Францыі, ЗША і Расіі, не будзе наносіць авіяудары па пазіцыях баевікоў ІД. Гэтая аперацыя можа стаць самай буйной з бягучых замежных місій бундэсвера. Удзел у барацьбе з ІД аб'яднаеца германскай казне ў 134 000 000 еўра. 1 лістапада ўрад ФРГ ухваліў удзел Узброеных Сіл краіны ў баявых аперацыях у Сірыі. Мандат прадуладжвае ўдзел 1,2 тысячы вайскоўцаў. Місія тэрмінам на адзін год пасля можа быць прадоўжана.

Саакашвілі пазбавілі грамадзянства Грузіі

Прэзідэнт Грузіі Георгій Маргвелашвілі падпісаў распараджэнне аб пазбавленні грамадзянства Міхаіла Саакашвілі, які цяпер займае пасаду губернатара Адзскай вобласці. Пра гэта, як перадае ТАСС, у чацвер, 4 снежня, паведаміла прэс-служба Прэзідэнта Грузіі.

Раней з такой рэкамендацыяй выступіла Міністэрства юстыцыі рэспублікі. 30 кастрычніка ведамства дало старт працэдурі пазбавлення Саакашвілі грузінскага грамадзянства, паколькі атрымала афіцыйнае паведамленне аб прадастаўленні ёму Прэзідэнта Украіны Пётра Пярошкіна зааказскай рэспублікі забаране дваіное падданства. Адпаведнае апавяшчэнне было накіравана Саакашвілі 3 лістапада. На прыняцце рашэння яму быў прадастаўлены месяц. У адказ Саакашвілі заявіў, што Тбілісі дзейнічае «па ўказцы Расіі» з мэтай перашкоды яму прыняцця ўдзелу ў наступных выбарах.

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

Туніс паспрабуе замяніць расіянам Егіпет і Турцыю

Туніская Рэспубліка мае намер прыцягнуць турыстаў з Расіі ўжо ўзмацніла меры бяспекі ў аэрапортах. Такую заяву агенцтву Sputnik зрабіла міністр турызму краіны Сельмы Элумі Рэкік, які паведаміла PIA Навіны.

Паводле яе слоў, яшчэ пасля тэракта ў музеі «Бардо» МУС распрацавала праграму па забяспечэнні бяспекі аэрапортаў і турыстычных арганізацый. Сёння кіраўніцтва краіны можа закрыць любы гатэль, які не выконвае загады ўлад ці не адпавядае крытэрыям бяспекі. У найбліжэйшы час міністр плануе здзейсніць візіт у Маскву, каб абмеркаваць з расійскімі калегамі пытанні бяспекі авіяперавозак і прыцягнення падарожнікаў у краіну. Гатуюцца стаяць альтэрнатыўным напрамкам адпачынку для расіянаў пасля прыпынення палётаў у Егіпет і Турцыю раней выказвалі Іспанія, Кіргізія і Грэцыя.

Зоя Уладзіміраўна МІХАЛЕВІЧ, настаўніца рускай мовы і літаратуры вышэйшай катэгорыі Глыбоцкай раённай гімназіі:

— Мая сустрэча са «Звяздай» адбылася больш як 10 гадоў таму, так бы мовіць, выпадкова. Газеты, якія я раней чытала, перасталі быць цікавымі, і мая калега, настаўніца фізікі, парала звярнуць увагу на «Звязду». Я пачытала... Выпісала адзін раз, другі... І вось ужо каля 15 гадоў з'яўляюся пастаянай падпісчыцай вашай газеты. Прычым «за-разіла» сваім захапленнем і калег: «Звязду» ў нас цяпер чытаюць настаўнікі і беларускія, і рускія мовы. А калі пастае пытанне, якую газету будзем вылісаваць на гімназію, то ўсе настаўнікі аднадушна выбіраюць «Звязду».

На мой погляд, набалелыя праблемы педагогаў агучваюцца на старонках «Звязды» значна часцей, чым у іншых выданнях. Цікава даведацца, што думаеце іншыя настаўнікі, параўноўвае нашы пазіцыі... Пра ўсё апошняе навiны і падзеі, што адбываюцца ў сістэме адукацыі, я таксама даведаваўся менавіта са «Звязды».

Заўсёды ёсць над чым паразважаць у «Нефармаце». Я нават знаходжу там тэматкі для правядзення класных гадзін у старых класах. А на ўроках у профільным класе выкарыстоўвала вашы тэксты пра падарожжы: там шмат нюансаў, якія раскрываюць краіну знутры, з нечаканым боку.

Вельмі падабаецца «Груменскі тракт». Імпануе, як журналісты падаюць чытаць тэксты, прысвечаныя культурным падзеям — вы не навіяеце сваю думку. Нават вялікі артыкул хочацца прачытаць да канца... Люблю «Народ на провадзе»: калі чытаеш кароценькія жыццёвыя гісторыі, панісанья сакавітай і прыгожай роднай мовай, адчуваеш невыказную асалоду, як быццам п'еш з жывой крыніцы... Безумоўна, не абыходжу ўвагай «Чырвонку. Чырвоную змену». Люблю чытаць артыкулы пра маладых спецыялістаў. Уважліва сачу за творчым конкурсам для юных аўтараў. Хачу сказаць, што цікавыя дзеці ў нас растуць — мне падабаецца, як яны пішуць. Спадзяюся, што і мае вучні далучацца да конкурсу. Мне б гэтага хацелася. А яшчэ ўвага да «Чырвонкi. Чырвоны зменi» прыкаваная таму, што ў маладзёжным дадатку друкуецца наша былая вучаніца — п'яцікурсніца Інстытута журналістыкі БДУ Рагнеда Юргель. Мы ў гімназіі яе называлі ласкава Радай. На ўроках літаратуры дзячынку можна было заслухацца. Радуюся цяпер яе поспехам.

Інфармацыя пра надвор'е і магнітныя буры ў «Звяздзе» самая дакладная. І пра жанчын пішаце ў «Еве», і пра здароўе. Напэўна, няма тэм, якія б мяне не цікавілі. Таму магу прысвяціць газеце цэлую га дзінку, каб прачытаць яе ад коркі да коркі...

Надзея НІКАЛАЕВА. nikalava@vziasda.by

Фота аўтара.

ПІШАМ ПРА ТОЕ, ШТО САПРАЎДЫ ВАЖНА
Падпісання на газету можна ў любым аддзяленні паштовай сувязі; з дапамогай аплатна-даведачнага тэрміналу РУП «Белпошта»; праз сістэму «Інтэрнэт-падпіска» на сайце www.belpost.by; у кіёсках «Белсаюздрука»; у паштальёнаў.

5 разоў на тыдзень!
Падпіска, дарэчы, можа стаць добрым падарункам для вашых родных і блізкіх, для вашых сяброў.

Ідзе падпіска на «Звязду» на I паўгоддзе 2016 года!

УДЫХНУЦЬ НОВАЯ ІДЭА

ААТ «Камволь» атрымае падтрымку

Прэзідэнт Аляксандр Лукашэнка ў час даклада аб сітуацыі ў ААТ «Камволь» выказаў абурэнне спробай ашуканства на прадпрыемстве, перадае карэспандэнт БЕЛТА.

Прэзідэнт патлумачыў, чаму напярэдадні вырашыў не ездзіць у ААТ «Камволь». Ён адзначыў, што гэта было зроблена наўмысна. «Не паехаў, таму што міністр пачаў займацца там ашуканствам. І для таго, каб паказаць на працягу аднаго-двух дзён работу прадпрыемства, сабраў усё, што можна, з Міністэрства, з канцэрна, звёз туды сыравіну для таго, каб на дзень-два запустіць машыны, а пасля таго, як Прэзідэнт паедзе, напоўна, паспяхова іх спыніць», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Быў шэраг іншых нявырашаных пытанняў, якія павінны былі быць вырашаны да візиту Прэзідэнта, у тым ліку і кадравыя. Аляксандр Лукашэнка паабяцаў, што яшчэ наведзе ААТ «Камволь», прычым нечакана.

Заслухаўшы даклад аб сітуацыі на прадпрыемстве, Аляксандр Лукашэнка прыняў рашэнне аб выдзеленні ААТ «Камволь» 5 млн еўра на паўуённенне абаротных сродкаў. Дадатковае фінансаванне выдзяляецца для таго, каб да канца першага паўгоддзя 2016 года прадпрыемства змагло выйсці на праектную магутнасць. У ААТ ужо праведзена сур’ёзная мадэрнізацыя, забяспечана магчымасць вытворчасці тканіны высокай якасці. Але яшчэ трэба будзе мадэрнізаваць фінішныя аперאцыі, звязаныя з аздабленнем, а гэта патрабуе ўкладання сродкаў.

Як патлумачыў прэм’ер-міністр Андрэй Кабякоў, адпаведны праект будзе завершаны ў першым паўгоддзі 2016-га. «Ёсць упэўненасць, што камвольная вытворчасць, як і задувалася, будзе самага высокага ўзроўню. І той мільён квадратных метраў тканін, якія сёння імпартаўе швейная прамысловасць краіны, будзе айчынным. І гэтая прадукцыя будзе высокай якасці і па прымальных цэнах», — падкрэсліў ён.

Не менш важнае і кадравыя пытанне. «Мы павінны адпаведным чынам падрыхтаваць калектыв прадпрыемства, каб людзі маглі працаваць на гэтым выСОкаэфектыўным абсталяванні, каб не было выдаткаў. І самае галоўнае — мы павінны ўдкхнуць новыя ідэі ў тэхналагічную службу, у дызайнерскія распрацоўкі, каб тканіны, што вырабляюцца, былі запатрабаванымі. Тут ёсць пэўныя задумкі і рашэнні», — сказаў прэм’ер-міністр.

Тры пытанні да ўлады

ГЭТА БЫЛО СВЯТА ДЛЯ ЎСЯГО РАЁНА

Нядаўна на Іванаўшчыне, у вёсцы Варацэвічы, урачыста адкрылі музей Напалеона Орды

Прыхлала шмат гасцей, у тым ліку з суседніх Польшчы і Украіны. Аб тым, як шануецца ў рэгіёне памяць пра вялікага земляка, якое знанне і сёння мае асоба мастака, музыканта, кампазітара, публіцыста, расказала намеснік старшыні Іванаўскага райвыканкама Алена ДАРАГАКУПЕЦ.

— *Алена Паўлаўна, калі на Іванаўшчыне пачалася работа па ўвекавечанні памяці геніяльнага земляка?*

— Гэтая праца бярэ пачатак недзе ў першай палове 70-х гадоў, калі нашы музейныя работнікі пачалі па крупніках збіраць дакументы, звесткі пра Напалеона Орду. Паступова ў Іванане яго імем назвалі вуліцу, потым дзіцячую музичную школу. А на развіццё дарог Лунінец—Брэст—Снітава ўсталівалі знак-указальнік «Родны мясціны Н. Орды». На месцы пахавання геніяльнага земляка з’явілася мемарыяльная пліта.

Знаковым для ўшанавання памяці стаў 1997-ы, калі мы адзначалі 190 гадоў з дня нараджэння мастака. У самым цэнтры Іванава быў устаноўлены адзіны ў Еўропе помнік Напалеону Орду. Та-

ды і была агучана ідэя стварэння на яго малой радзіме музейнага комплексу. Першай чаргой яго стала карцінная галерэя, якая дзейнічае ўжо дзевяць гадоў. У ёй захоўваюцца не толькі копіі карцін вялікага мастака, але і творы беларускіх майстроў пэнзля, якія правялі пленэры і пакінулі свае работы ў дар галерэі.

Ну і, вядома, святам для ўсяго раёна стала адкрыццё другой часткі комплексу — музея мастака, музыканта і грамадскага дзеяча.

— *Скажыце, калі ласка, колькі слоў пра міжнародны ўклад у рэалізацыі названага праекта.*

— Музей вядомага ўсяму свету чалавека пабудаваны ў рамках праекта міжнароднай тэхнічнай дапамогі «Трансгранічныя цэнтры дыялогу культуры ў Лосіцы і Вара-

цэвічах», які ажыццяўляўся згодна з праграмай «Польшча—Беларусь—Украіна». Будынак музея ў Варацэвічах стаў беларускай часткай праекта. Крыху раней у горадзе Лосіцы Мазавецкага ваяводства Польшчы адкрылі Трансгранічны цэнтр дыялогу культур. Варта сказаць, што бюджэт беларускай часткі склаў 347,7 тысяч еўра. З іх 309,5 тысячы еўра выдзеліў Еўрапейскі саюз, астатняе — наш мясцовы бюджэт. Важна, што на адкрыццё да нас прыехалі не толькі прадстаўнікі ўладных структур суседніх краін, але і многа самадзейных і прафесійных артыстаў. Да іх далучыліся нашы калектывы. І ў гонар Напалеона Орды быў падзены грандыёзны гала-канцэрт.

— *Ці можна, на вашу думку, гаварыць, што фігура знакамітага дзеяча XIX стагоддзя і цяпер аб’ядноўвае народы, і служыць справе супрацоўніцтва і ўзаемаарумення?*

— Вядома, так. Мы ганарымся тым, што Напалеон Орда зрабіў вялікую справу для захавання гісторыі Палесся і іншых рэгіёнаў нашай краіны. Больш за 200 яго малюнкаў прысвечана старадаў-

нім сядзібам Іванава, Косава, Ружан, Нясвіжа, Міра, Ліды, іншых гарадоў і мястэчка. Але мы ведаем таксама, што мастак стварыў больш за 1150 літаграфій, на якіх адлюстраваны замкі, палацы, сядзібы фактычна усёй Еўропы: Беларусі, Польшчы, Украіны, Літвы, Германіі, Францыі, Іспаніі, Партугаліі. Сёння некаторыя з іх стала магчыма адрэціць менавіта дзякуючы работам нашага земляка. А многа засталіся для нашчадкаў толькі ў яго гравюрах. Гэта ўнікальная калекцыя носіць энцыклапедычны характар, мае непараўнальную эстэтычную каштоўнасць для ўсіх людзей.

Музей у Варацэвічах цяпер заняты падрыхтоўкай экспазіцыі. Ёсць ужо больш за 2,5 тысячы экспанатаў, якія трэба належным чынам аформіць і размясціць. І вось калі налетпа музей пачне сустракаць наведвальнікаў, мы ўпэўнены, сюды прыедуць госці з розных краін. А гэта і ёсць самая каштоўная стасуны на карысць дружбы і ўзаемаарумення.

Святлана РСКЕВІЧ. *yaskevich@vziazda.by*

ХВАЛЯ ЎКРАЇНСКІХ МІГРАНТАЎ ЗМЕНШЫЛАСЯ

Пра гэта падчас міжнароднага форуму «Аб’ем вопытам у сферы прыстанішка» паведаміў Аляксей БЯГУН, начальнік Дэпартаменту па грамадзянстве і міграцыі Міністэрства ўнутраных спраў Беларусі.

— З-за спынення асноўных баявых дзеянняў на ўсходзе Украіны буйны масіў мігрантаў схлынуў, — заўважыў Аляксей Бягун. — Але хадэйніцтвы па-ранейшаму паступаюць. Усяго за два гады з рознымі мэтамі ў Беларусь прыйшлі каля 150 тысяч украінцаў; 46 тысяч атрымалі статус тых, хто часова альбо пастаянна пражывае на тэрыторыі нашай краіны.

Нягледзячы на спад мігрантаў з Украіны, Аляксей Бягун лічыць, што наша краіна ў любым выпадку павінна быць гатова да масавага прыёму бежанцаў. Дарэчы, менавіта Сірыя, якая зараз знаходзіцца ў эпіцэнтры баявых дзеянняў на Блізкім Усходзе, стаіць на другім месцы па колькасці хадэйніцтваў на атрыманне статусу бежанца ў Беларусі.

— Іх у праваахоўныя органы падаюць пераважна сірыйцы, якія ўжо доўгі час жыюць на тэрыторыі нашай краіны і прыбылі яшчэ да пачатку актыўных баявых дзеянняў, — заўважыў Аляксей Бягун. — Як правіла, гэта студэнты вышэйшых навучальных устаноў.

Тым часам у Палаце прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу ўжо разглядаюць законпраект аб унясенні змен і дапаўненняў у закон аб вымушанай міграцыі. Ён прадугледжвае адзіную працэдурду хадэйніцтваў замежнікаў аб прадстаўленні статусу бежанца альбо прыстаніцтва ў Беларусі. На думку Аляксея Бягуна, змены ў

Тарас ШЧЫРЫ. *taras@vziazda.by*

— *Ці можна, на вашу думку, гаварыць, што фігура знакамітага дзеяча XIX стагоддзя і цяпер аб’ядноўвае народы, і служыць справе супрацоўніцтва і ўзаемаарумення?*

— Вядома, так. Мы ганарымся тым, што Напалеон Орда зрабіў вялікую справу для захавання гісторыі Палесся і іншых рэгіёнаў нашай краіны. Больш за 200 яго малюнкаў прысвечана старадаў-

нім сядзібам Іванава, Косава, Ружан, Нясвіжа, Міра, Ліды, іншых гарадоў і мястэчка. Але мы ведаем таксама, што мастак стварыў больш за 1150 літаграфій, на якіх адлюстраваны замкі, палацы, сядзібы фактычна усёй Еўропы: Беларусі, Польшчы, Украіны, Літвы, Германіі, Францыі, Іспаніі, Партугаліі. Сёння некаторыя з іх стала магчыма адрэціць менавіта дзякуючы работам нашага земляка. А многа засталіся для нашчадкаў толькі ў яго гравюрах. Гэта ўнікальная калекцыя носіць энцыклапедычны характар, мае непараўнальную эстэтычную каштоўнасць для ўсіх людзей.

Музей у Варацэвічах цяпер заняты падрыхтоўкай экспазіцыі. Ёсць ужо больш за 2,5 тысячы экспанатаў, якія трэба належным чынам аформіць і размясціць. І вось калі налетпа музей пачне сустракаць наведвальнікаў, мы ўпэўнены, сюды прыедуць госці з розных краін. А гэта і ёсць самая каштоўная стасуны на карысць дружбы і ўзаемаарумення.

Святлана РСКЕВІЧ. *yaskevich@vziazda.by*

— *Ці можна, на вашу думку, гаварыць, што фігура знакамітага дзеяча XIX стагоддзя і цяпер аб’ядноўвае народы, і служыць справе супрацоўніцтва і ўзаемаарумення?*

— Вядома, так. Мы ганарымся тым, што Напалеон Орда зрабіў вялікую справу для захавання гісторыі Палесся і іншых рэгіёнаў нашай краіны. Больш за 200 яго малюнкаў прысвечана старадаў-

Святлана РСКЕВІЧ. *yaskevich@vziazda.by*

Падзея

У ТУРКМЕНИСТАНЕ ПРойДУЦЬ ДНІ БЕЛАРУСКОЙ КУЛЬТУРЫ

Дэлегацыя творчых калектываў, дзеячаў культуры, майстроў мастацтва з 6 па 12 снежня правядзе Дні беларускай культуры, падчас якіх пакажа беларускія фільмы, правядзе выставу твораў дэкаратыўна-прыкладнога мастацтва, паўдзельнічае ў сустрэчы з прадстаўнікамі Міністэрства культуры Туркменістана, арганізуе вялікі канцэрт дзеячаў культуры Беларусі і іншыя мерапрыемствы.

У рамках праграмы будзе арганізавана таксама сустрэча пісьменнікаў двух краін. Яе ўдзельнік — **пэат, пісьменнік і дырэктар выдавецтва «Мастацкая літаратура» Алясё БАДАК** — кажа, што размова тут будзе ісці пра творчыя кантакты паміж беларускімі і туркменскімі літаратарамі:

— У гэтым кірунку зроблена не так мала, у Беларусі выходзі-

лі кнігі аўтараў з Туркменіі: гэта і асобнае выданне класіка туркменскай літаратуры Махтумкулі на беларускай мове, і адзін з тамоў серыі «Сугучча сэрцаў» Выдавецкага дома «Звязда». Той, хто захоча пазнаёміцца з туркменскай літаратурай, знойдзе для сябе адпаведныя кнігі, але, безумоўна, кантакты трэба развіваць і знаёміцца з больш маладымі пакаленнямі пісь-

Разам

— *Ці можна, на вашу думку, гаварыць, што фігура знакамітага дзеяча XIX стагоддзя і цяпер аб’ядноўвае народы, і служыць справе супрацоўніцтва і ўзаемаарумення?*

Найстарэйшая арганізацыя, якая працуе па прынцыпе валанцёрства, дзейнічае ў Беларусі ажно з 1921 года. Гэта Чырвоны Крыж. Але якое становішча ў валанцёрскага руху ў нашай краіне цяпер?

КАМПРАМІС З НАЙМАЛЬНІКАМ

Сёлета ў Беларускім Таварыстве Чырвонага Крыжа (БТЧК) была распрацавана стратэгія развіцця валанцёрскага руху, якой гэтая арганізацыя будзе прытрымлівацца наступныя пяць гадоў. Таксама вызначана, хто ж можа з’яўляцца валанцёрам. Для гэтага добраахотныя памочнікі месіць адпрацаваць дзэсяць гадзін на месяц.

— Дзякуючы нашым добраахвотным памочнікам мы можам дапамагчы значна большай колькасці людзей, — сцвярджае намеснік генеральнага сакратара БТЧК Іна Лемяшэўская. — Тым больш штат нашай арганізацыі зусім невялічкі... Валанцёры дапамагаюць нам па ўсіх стра-тэгічных напрамках. Першы з іх — гэта распусюдджанне ведаў пра наш міжнародны рух, пра гуманітарныя каштоўнасці. Астатнія кірункі — гэта ахова здароўя і догляд хворых у хатніх умовах, а таксама аказанне дапамогі людзям пры надзвычайных сітуацыях.

Зараз каля 14 тысяч актыўных валанцёраў дапамагаюць працаваць Беларускаму Таварыству Чырвонага Крыжа. Дзейнічаюць яны практычна ў кожным раёне краіны і аб’яднаны больш чым у тысячы груп. Вельмі цесна валанцёры супрацоўнічаюць са школамі, адкуль да нас пасля прыходзіць шмат тых, хто гатовы добраахвотна дапамагчы іншым.

Але валанцёрства вымагае шмат волнага часу. А дзе яго адшукаць у будныя дні, калі чалавек працуе 8 гадзін, да пятай-шостай вечара? Ці, напрыклад, ходзіць на заняткі ва ўніверсітэце, графік якіх не заўжды вызначаецца гнуткасцю? Раз за разам пастаянна адпрашваюцца з працы таксама не варыянт.

— Мы выходзілі з прапановай да закана-творчай камісіі аб тым, што ў Беларусі неабходна распрацаваць нарматыўную базу, якая рэгламентавала б дзейнасць валанцёраў, — працягвае Іна Лемяшэўская. — Самае галоўнае, каб такая работа атрымала прызнанне на ўзроўні разнастайных устаноў і ведамстваў. Нарматыўны дакумент выключыць бы ці істотна зменшыў колькасць сітуацый, калі валанцёраў па розных прычынах не адпускаюць з працы. Мы хочам, каб у нас было больш памочнікаў пажылога і сярэдняга ўзросту. Яны вельмі добра ведаюць праблемы, з якімі сутыкаюцца людзі такой жа ўзроставай групы, маюць за плячыма вялікі прафесійны досвед.

Нягледзячы на тое, што нас раздзяляе вялікая адлегласць, у літаратуру нашых краін на самай справе шмат агульнага. Увогуле, вечныя пытанні і праблемы звязваюць народы, а мастацтва даходзіць да сэрцаў людзей, што знаходзіцца ў розных кутках свету. Чаму на нашых паліцах побач стаяць Янка Купала, Леў Талстой ды Уільям Шэкспір?.. Дзякуючы сустрэчам, што пройдуць падчас Дзён беларускай культуры ў Туркменістане, мы знойдзем новыя сяброў. Магчыма, з’явяцца новыя ідэі пракаладаў беларускай літаратуры ў Туркменістане і наадварот.

Мяркуюцца, што асноўныя мерапрыемствы Дзён беларускай культуры ў Туркменістане пройдуць у Палацы мукамаў Дзяржаўнага культурнага цэнт-ра, Музеі выяўленчых мастацтваў, кінатэатры «Ашхабад», а некаторыя будуць праводзіцца ў другім на велічынны горадзе Туркменістана — Туркменабат.

Мінюлья Дні беларускай культуры праходзілі ў Туркменістане вясной 2012 года, у сваю чаргу Мінск і Магілёў летам 2014 года сталі месцам правядзення Дзён культуры Туркменістана.

Ірэна КАЦЯЛОВІЧ. *katsyalovich@vziazda.by*

■

Прыйсці на дапамогу

Валанцёры Чырвонага Крыжа дапамагаюць пацярпелым ад паводкі.

ДЗЯРЖАЎНЫ КЛОПАТ

Сумна вядомы «Хаўер», які змятаў Беларусь снегам у сакавіку 2013-га, стаў адпраўным пунктам для пачатку дзейнасці валанцёраў пры Міністэрстве надзвычайных сітуацый. Тады добраахвотныя памочнікі разнісілі вадзіцелям, якія захраслі на трасах, гарачую гарбату, каб яны сграваліся. Але, на шчасце, з таго часу прыродныя катаклізмы абмяноўце нашу краіну. Гэта і паўплывала на далейшую дзейнасць валанцёраў.

— Пасля гэтых падзей мы паспрабавалі запустіць праект «Валанцёры МНС», — згадвае памочнік міністра па надзвычайных сітуацыях Віталь Навіцкі. — Усяго ахвотных набыралася тады каля чатырох соцень. І паўстала пытанне: як жа адаптаваць механізм нашай працы? Напрыклад, мы навучым чалавека дзейнічаць пры тарфяным пажары, а праз нейкі час ён пудзімае: «А навошта мне гэта патрэбна?» — і кіне. Да таго ж трэба адпрацаваць шмат іншых пытанняў, звязаных з бясплатнай самай валанцёра. А вокамненна іх вырашчыць нельга. А дзяржава пэўныя сродкі на такую падрыхтоўку добраахвотніка ўжо выдаткавала. Таму мы пайшлі іншым шляхам — прапанавалі гэтым людзям прайсці курсы па аказанні першай дапамогі. Веды, якія яны там атрымалі, з’яўляюцца ўніверсальнымі.

Сёлета я ўдзельнічаў у канферэнцыі, якая адбылася ў Заходняй Еўропе, дзе асноўнай тэмай была дапамога валанцёраў падчас ліквідацыі наступстваў надзвычайных сітуацый. І падчас дыскусіі мышліся на тым, што выкарыстанне добраахвотнай працы ўвогуле не можа быць бясплатным для любой дзяржавы. Нават у ЗША, дзе валанцёры маюць вельмі шмат ілгот і прэфэрэнцый, якіх штогод становіцца ўсё больш — пачынаючы ад прадастаўлення бясплатнага месца на паркоўцы і заканчваючы магчымасцю паступіць у разнастайныя навучныя ўстановы, — колькасць валанцёраў змяншаецца...

НУМАР ДЛЯ ШАРЫКА

Першая гасцініца для жывёл з’явіцца ў Мінску ўжо ў гэтым месяцы

стальяныя камеры відэаназірання, каб кожны «кватарант» быў пад увагай.

Ва ўстанове таксама будуць аказваць і іншыя паслугі. Так, на яе базе арганізуюць спартыўна-кіналагічны цэнтр, курсы для ўладальнікаў сабак

Дзяна СЕРАДЗЮК. *seradzyuk@vziazda.by*

■

Па той бок прылаўка

ПРАДАЦЫ НЕ РАЗЛІЧВАЛІСЯ ЗА ТАВАРЫ

Міністэрства гандлю прыпыніла працу 30 крамаў «MART INN». Зроблена гэта было «за сістэматычнае парушэнні парадку разлікаў з пастаўшчыкамі малака, мяса, хлебапрадуктаў і іншых тавараў, рэалізацыю прадукцыі са скончанымі тэрмінамі прыдатнасці, незахаванне асартыментных пералікаў і г.д.». Міністэрства вынесла рашэнне аб прыпыненні дзейнасці гандлёвых аб’ектаў на тэрмін да 90 сутак.

На дату веравікры пратэрмінававанна крыдзёрская запалачанасць складала звыш 70 мільярдў рублёў, у тым ліку за атрымання мяса, малака, хлебапрадукты — больш за 20

Сяргей РАСОЛЬКА. *rs@vziazda.by*

Сяргей РАСОЛЬКА. *rs@vziazda.by*

ВЫРАШЫЦЬ ПРАБЛЕМУ ПА ТЭЛЕФОНЕ

У краіне працягваюцца «прамыя лініі»

Такі від сувязі ўлады з жыхарамі розных рэгіёнаў працуе ўжо каля года. Штодзённае правядзенне аблыканкамамі і Мінскім гарвыканкамам прамых тэлефонных ліній наладжана ў мэтах павышэння эфектыўнасці работы са зваротамі грамадзян і юрыдычных асоб, выкаранення фактаў бюракратызму і цяганіны, а таксама для аператыўнага вырашання праблемных пытанняў, якія ўзнікаюць у людзей.

Сёння, 5 снежня, на прамыя тэлефонныя лініі з 9.00 да 12.00 выйдучь:

Брэсцкі аблвыканкам намеснік старшыні КЛЕЦІ Андрэй Анатольевіч (80162213121), **Віцебскі аблвыканкам** намеснік старшыні ДЗІМ’ЯНАЎ Эдуард Міхайлавіч (80212222222), **Гомельскі аблвыканкам** старшыня абласнога Савета дэпутатаў БАРЫСЕНКА Алег Леанідавіч (80232751237), **Гродзенскі аблвыканкам** кіраўнік справам ПАПОУ Ігар Андрэевіч (80152735644), **Мінскі аблвыканкам** старшыня абласнога Савета дпутатаў ЛІПНІЦКІ Іван Эдуардавіч (80175004160), **Магілёўскі аблвыканкам** намеснік старшыні ХАРЫТОНЧЫК Дзмітрый Іванавіч (80222501869), **Мінскі гарвыканкам** намеснік старшыні ДАМАРАЦКІ Андрэй Уладзіміравіч (80172224444).

Варта наВЕДАЦЬ

БУРШТЫНАВЫ КАРАБЕЛЬ, ВОІНЫ СТЭПУ І АЎТА МАА ЦЗЭДУНА

«Звязда» даведлася, што звязвае Мінск з робін-гудаўскім Нотынгэмам, в'етнамскім Ханоем ды іншымі гарадамі

У сталічнай ратушы можна ўбачыць сапраўдны калейдаскоп культур свету. Статуэткі, карціны, пано, дываны і многае-многае іншае — такое багацце прадстаўлена на выставе падарункаў гарадоў-пабрацімаў і партнёраў нашай сталіцы.

У чым дружба, брат?

У ратушы сабраны безліч цікавых рэчаў, якія Мінску дарылі і дораць ажно з 1980-х гадоў. Кожны прадмет знаёмы з культурай, традыцыямі, светапоглядамі ў розных гарадах і краінах. Першапачаткова падарункі збіраліся ў Мінгарвыканкаме, а ў 2013 годзе іх першую частку перадалі ў Музей гісторыі горада Мінска, які і арганізаваў выставку ў ратушы. Менавіта ў будынку, які сімвалізуе гарадское самакіраванне, прымаюць замежныя дэлегацыі і праводзяць значныя мерапрыемствы, таму не дзіўна, што выставу размясцілі тут. Яна пастаянная, але кожны год колькасць экспанатаў павялічваецца, таму экспазіцыя становіцца яшчэ багацей і цікавей.

Усе падарункі размяшчаны па рэгіёнах і ў храналагічным парадку, а не забываюцца сярод усёго гэтага сувенірнага «кактэйлю», у якім да таго ж пераплітаюцца старажытныя традыцыі і сучаснасць, дазваляючы карці і апісанні, якімі аформілі вітрыны супрацоўнікі Музея гісторыі горада Мінска.

У гэтым і была галоўная складанасць — стварыць музей, а не сувенірную краму, — заўважае вядучы навуковы супрацоўнік музея Лідзія Марковіч.

І гэта атрымалася: кожная вітрына прысвечана аднаму ці некалькім гарадам пэўнай краіны. Напачатку наведвальнікам знаёмыя з брытанскім Нотынгэмам — самым першым гарадам-пабрацімам Мінска, дагавор аб супрацоўніцтве з якім быў заключаны яшчэ ў далёкім 1957 годзе, у разгар «халоднай» вайны. Далей — усім вядомы індыйскі Бангалор, з якім мы «пабратаваліся» ў 1970-х. У Мінску ёсць паліца, названая ў гонар гэтага

На здымках: аўтамабіль для Маа Цзэдуна; фігурка стральца з Сардзініі; шахматы з Астаны з фігурамі ў выглядзе прафесійных воінаў-кічуўнікаў (намадаў).

горада, адпаведна, у Бангалоры ёсць плошча Мінск.

— Супрацоўніцтва паміж гарадамі-пабрацімамі бестэрміновае. Узаемаадносіны могуць актывавацца і затухаць. Асноўныя сферы — культура, адукацыя, ахова здароўя і спорт. А партнёрска пагадненні ўжо маюць пэўныя храналагічныя рамкі, — расказвае Лідзія Марковіч.

Апошнія з гарадоў-пабрацімаў Мінска — гэта Калуга (дагавор быў падпісаны ў студзені 2015 года) і Тбілісі (верасень гэтага года).

Увогуле на выставіцы прадстаўлена больш за 170 сувеніраў, і гэта не ўлічваючы тканых дыянавоў усходніх краін — проста не хапае месца, каб іх размясціць. А колькасць пабрацімаў нават спецыяліст называе толькі

пасля падліку: 61, аднак гэта не поўны спіс... Бывае, што з некаторымі гарадамі супрацоўніцтва спыняецца, як, напрыклад, з Дэтройтам. Лідзія Марковіч тлумачыць, што гэты горад ужо называюць «фантомам», сувязі з ім папастова былі страчаныя.

— Гарады-пабрацімы супрацоўнічаюць у розных кірунках, — расказвае вядучы навуковы супрацоўнік. — У першую чаргу, гэта навучанне і перамяшчэнне вопыту. Альбо, напрыклад, у сістэмнае здзіўленне адрозгавала на выяву будынка мэрыі армянскай сталіцы. Гэта часам вельмі нечакана: прыехаць за мноства кіламетраў і ўбачыць тут кавалачак сваёй краіны, — адзначае Лідзія Марковіч.

На вышыўаным пано з в'етнамскага Ханоя — выява Чырвонага моста на

прытулка. Вядзецца абмен дзіцячымі калектывамі паміж беларускім і брытанскім гарадамі.

«Залаты Дракон» і гімн на правадах

Усім мінчанам вядома назва «Сёндзайскі сквер». З'явілася яна таксама ў гонар супрацоўніцтва паміж нашай сталіцай і гэтым японскім горадам. Яно, па словах Лідзіі Марковіч, зводзіцца да сферы аховы здароўя, а таксама абмену культурнымі і музычнымі калектывамі. Суразмоўца паказвае сувенір, падараны прадстаўнікам Сёндзай Мінску ў гонар 40-годдзя ўстанавлення пабрацімскіх сувязяў — пано, выкананае ў тэхніцы лакавага роспісу з выявай замка Аоба XVII стагоддзя. Гэта быў адзін з найбуйнейшых замкаў Японіі, яго разбурылі ў 1860-х гадах.

Гэта часам вельмі нечакана: прыехаць за мноства кіламетраў і ўбачыць тут кавалачак сваёй краіны.

На выставе можна пазнаёміцца з сімваламі многіх гарадоў. Напрыклад, Астана прадстаўлена адразу двума гербамі: першы горад насіў з 1997 па 2007 гады, а другім карыстаецца з 2008-га і да цяперашняга часу.

Калі працягваць гаворку пра Казахстан, то нельга абыйсці ўвагай прыгожыя шахматы з пазалотай, якія перадала Мінску дэлегацыя з Астаны. Фігуры зроблены ў выглядзе намадаў — воінаў стэпу.

Апроч гербаў і сцягоў, на выставе можна пабачыць і збудаванні гарадскіх адміністрацый, напрыклад выяву будынка гарадскога муніцыпалітэта на памятным медалі з Бангалора. — Мне запаміналася дэлегацыя з Ерэвана, якая вельмі эмацыяна і з прыемным здзіўленнем адрозгавала на выяву будынка мэрыі армянскай сталіцы. Гэта часам вельмі нечакана: прыехаць за мноства кіламетраў і ўбачыць тут кавалачак сваёй краіны, — адзначае Лідзія Марковіч.

На вышыўаным пано з в'етнамскага Ханоя — выява Чырвонага моста на

возера Хоан К'ём («Возера вернутага мяча»). З гэтым месцам звязана легенда. В'етны варагавалі з кітайцамі, і імператар першых папрасіў дапамогі ў Вялікай чарапахі, якая жыла ў гэтым возеры. Чарапаха дала яму залаты меч. Імператар разбіў кітайскія войскі і мусіў вярнуць меч. Калі ён кінуў зброю ў возера, меч зрабіў дугу і на гэтым месцы з'явіўся Чырвоны мост.

На выставе адлюстравана і тэма Другой сусветнай вайны. Напрыклад, у выглядзе зменшанай хрустальнай копіі скульптуры Кургана Бессмертнасці з Бранска, у насыпе якога ёсць і жменька зямлі з Мінска. — Мне падабаецца гэты сувенір, — падводзіць спецыяліст да вельмі цікавай статуэткі з вострава Сардзінія. — Скульптура з'яўляецца копіяй бранзет другога тысячагоддзя да нашай эры — маленькіх бронзавых статуэтак, якія пакінулі жыхары каменных вежаў-нурга. Такія статуэткі знойдзены на тэрыторыі ўсяго Міжземнамор'я, яны адлюстроўваюць сацыяльны склад жыхароў таго часу — стральцоў, млынароў, аратых, купцоў...

Прадстаўнікі латвійскай Ліепай таксама пакінулі цікавы падарунак: скульптуру электраманцёра на слупе. Такая ж стаіць у самой Ліепай, аднак у арыгінале на «правадах» напісаны радкі з гімна горада.

Яшчэ адзін падарунак з Латвіі, ужо ад Рыгі, — бурштынавы карабель. Ён сімвалізуе сабой легендарны Бурштынавы шлях, які ішоў паралельна шляху «з варагаў у грэкі». Калі ад марскога транспарту перайсці да сухалутнага, то адзін з цікавых экспанатаў — мадэль першага аўтамабіля, выпушчанага ў Кітаі ў 1958 годзе, называецца ён «Залаты Дракон». Адметнасць гэтага аўта ў тым, што яго «аб'язджаў» Маа Цзэдун: такім чынам, гэта першы ўрадавы лімузін ў Кітаі.

Расказаць пра ўсе цікавіны выставы ў межах аднаго матэрыялу проста немагчыма. Так што раім вам схадзіць у ратушу і хаця б адзін раз на свае вочы ўбачыць экспанаты і паглыбіцца ў чароўны калейдаскоп культур свету.

Дзіяна СЕРАДЗЮК. seradzjuk@zviazda.by

Будзьце пільнымі!

ДАЧА — ПРЫНАДА ДЛЯ ЗЛАДЗЮЖКІ

Пакуль дачныя клопаты перамясціліся з градак у мары аб ураджаі-2016, не дрэмлюць зямлянскі. Яны дачкаліся часу, калі аграры-аматары пераехалі ў цёплыя гарадскія кватэры, і ўстанавіваюць свае парадкі ва ўтульных дамках на прыродзе.

Адсутнасць гаспадароў толькі на карысць грамадзянам, якія не ведаюць, колькі намаганняў трэба прыкладзіць, каб вырасціць маркоўку або брук. Але ж не выключана, менавіта іх яны хутка вам прапануюць купіць, стаячы пад нейкай крамкай. А яшчэ ў дачным дамку яны адцінуць дзверы, вынуць шыбы або зламаюць замок. Забарюць усё, што змяшчае метал. Вашы міскі і патэльні будучы здарэны на нелегальныя пункты прыёму металалому. Яшчэ больш узрудуецца, калі знойдуць тэлевізар або газонакасілку. Па танным кошце іх збудуць дзе-небудзь каля рынку. Кувалды і іншыя інструменты, якія не былі адвезены ў гарадскія сховішчы, будуць спачатку выкарыстаны для таго, каб пранікнуць у кладку і на гарышчы, а потым зноў-такі адправіцца на металалом. Могуць зрэзаць праводку, якая для іх таксама з'яўляецца крыніцай здабыцця металу.

Гэтыя сцэнарыі з вар'яцымі паўтароўцамі штогод па ўсёй краіне. Праваахоўнікі іх ведаюць досканала і кожны раз спрабуюць растлумачыць дачнікам, які абараніць маёмасць ад няпрояшаных гасцей. Намеснік начальніка Гомельскага абласнога УУС Андрэй Серафімовіч гаворыць, што на Гомельшчыне больш за 90 тысяч дач і ўжо сёлета былі абчышчаны амаль 300 з іх. Лічба гэта павялічваецца заўсёды вясной, калі аматары матчыны зямлю вернуцца на свае фазэнды праз 3-4 месяцы адсутнасці.

Прадметамі замаха злучыцца становяцца пакінутыя прадукты харчавання, напой, металічныя прадметы, посуд, відэа- і аўдыяапаратура. У большасці выпадкаў няпрояшанымі гасцямі становяцца мясцовыя бамжы і п'яніцы, а таксама наркаманы. Для іх гэта самы прасты спосаб здэбчыць сродкі.

Надаўна ў Буда-Кашалёўскім раёне адбылася серыя дачных крадзяжоў. Міліцыянеры знайшлі злодзеяў — наркаманаў-сужыцеляў. Восем іх дачных «подзвігаў» атрымалася даказаць. Мужчына правядзе тры гады ў месцах пазбаўлення волі, жанчына — на паўгода менш. Яшчэ адзін «гастраблёр» здзейсніў амаль тры дзясяткі крадзяжоў у Гомельскім раёне. Суд ацаніў яго намаганні ў два гады зняволення. Але ж далёка не ва ўсіх выпадках атрымліваецца злавіць злодзея.

РЭЦЫПТЫ АТРОМІВАННЯ СВАЁЙ МАЁМАСЦІ АД ЗЛАМЫСНІКАЎ:

- Перад пачаткам зімовага сезона трэба прыбраць са свайго ўчастка ўсё, што можа прыцягнуць увагу злодзеяў. У тым ліку прыстасаваныя, якія могуць стаць сродкамі ўзлому.
• Лепш вывесці дарагоў маёмасць.
• Неабходна ўмацаваць дзверы: паставіць некалькі замкоў, у тым ліку навісны. Гэта можа значна ўскладніць задану будзеяў.
• Калі дзверы адкрываюцца вонкі, іх немагчыма будзе выбіць.
• Добра, калі на вокнах усталяваныя кратаы.
• Лепш прыбраць спіртное, газавыя балоні і запалкі. Інакш незаконнае пранікненне ў жыллё можа атрымаць працяг і выгледзе пажару.
• На рэчэх, якія ўсё ж застаюцца на дачы, намалюйце фарбай нейкія апазнавальныя знакі. Так лягчэй будзе ўстанавіць іх прыналежнасць у выпадку крадзяжу.
• Самым эфектыўным сродкам будзе ахоўная сігналізацыя.

Акрамя таго, праваахоўнікі раець дамоўціцца з суседзямі і па чарзе наведваць загарадныя ўчасткі хаця б два-тры разы на месяц. Абычодзіць не толькі сваю вочыну, але і тыя, што побач. Калі раптам знайшлі следы прысутнасці старонніх — адразу ж паведаміць у міліцыю. Чым хутчэй будзе ўстаноўлены факт пранікнення, тым больш шанцаў знайсці злодзея і вярнуць накрадзенае. Дарчы, сёння толькі палова дачных крадзяжоў раскрываецца праваахоўнікамі.

Ірына АСТАШКЕВІЧ. iost@zviazda.by

Па жыцці з... палкамі

КУДЫ ВЯДУЦЬ МАРЫ: АД СКАНДЫНАЎСКАЙ ХАДЫ ДА МІНДАЛЬНАЙ АЛЕІ

Міндальная алея з'явілася ў Мінску. Яна размясцілася ў двары Рэспубліканскага рэабілітацыйнага цэнтру для дзяцей-інвалідаў. Чакаецца, што ўжо вясной дрэвы завітнеюць, як сакура. А ініцыятары акцыі — удзельнікі Беларускай Школы скандынаўскай хады — пастараліся, каб рухавыя кветкі распусціліся адразу. Рэспубліканскі рэабілітацыйны цэнтр для дзяцей-інвалідаў толькі што адзначыў свой 15-гадовы юбілей. Алея ад «скандынаўскіх» хадакоў — прыгожы падарунак на радасць дзецям. Праўда, першапачаткова ініцыятары акцыі пра юбілей не ведалі, ды і месца пасадкі вызначылі не адразу. Проста супала. У гэтай гісторыі ўвогуле шмат супадзенняў.

ЯК САКУРА НАТХНІЛА НА РАЙСКІ КУТОЧАК

Ідэя нарадзілася падчас паездкі ў Скандынавію. Група беларускіх турыстаў, сярод якой была інструктар па скандынаўскай хадзе Валяціна Карзунова, трапіла ў Нарвегію якраз падчас цвіцення сакуры. Валяціна Васільеўна ўгадвае, што ў той момант адназначна зразумела, што рай на зямлі існуе. «А чаму б нам не стварыць такі райскі куточак і ў беларускай сталіцы?» — інструктар апятала ў аўтобусе ўсіх дваццаць чалавек. І кожны даў згоду на ўдзел.

Далей яна падкінула ідэю сваім спартсменам-аматарам, інфармацыя разышлася ў іншыя групы. Завалі электронны кашалёк, і пачаўся збор сродкаў на саджанцы сакуры. Грошы сабраліся нечакана хутка. Да акцыі далучаліся цэлыя сем'і, ахвяравалі і незнаёмыя — працавала сарафаннае радзьё. Нехта перадаваў невядомую суму са словамі «хоць на адзін лісіч

Дырэктар Людміла Кандрасова надта ўзрадавалася такому супадзенню абставін. Для яе падпечных, дзяцей з інваліднасцю, скандынаўскай хады — найцудоўнейшы спосаб рэабілітацыі.

— Дзеткі ўжо шчаслівыя тым, што сёння тут шмат гасцей, — кажа Людміла падчас высадкі дрэў. — І мы будзем удзячныя за далейшае сяброўства. У асноўным у нас знаходзяцца дзеці з ДЦП ад 3 да 18 гадоў. І вы падказалі новую метадыку рэабілітацыі. Магчыма, многім з іх гэта дапаможа зняць дыягназ.

Дзеці разам са спартсменам прывязваюць да голых галінак кветкачы з паветраным шарыкаў — цудоўная алея імгненна «завітнела». Група па скандынаўскай хадзе рады запрашэнню — правалі майстар-клас, падаравалі цэнтру некалькі пар палак для хады і вырашылі ўзяць шэфства.

— А яшчэ мы можам склаці спіс такіх сацыяльных устаноў і раздаць пад патранат кожнай інструктарскай групе, — дзеліцца планами Валяціна Карзунова.

Яна сёння атрымала званне «Інструктар месяца» і пераходны серад — скандынаўскія палкі з ганаровым надпісам. І ўжо задумала новыя практы.

«СПЯВАЕМ МАНТРЫ, МАРЫМ ПРА СВОЙ ФЕСТИВАЛЬ»

Невысокая жвавая жанчына зараджае ўсіх сваёй бадзёрасцю і імпульсам. Падкупляе шчырасцю і неназойлівасцю — добрай справе не патрэбны прымус.

Урач-тэрапеўт па адукацыі, Валяціна Карзунова шмат гадоў працавала выкладчыцай у медыцынскім каледжы. А потым, калі нарадзіліся ўнучкі, прыйшлося выбіраць паміж працай і сям'ёй. Добраахвотна дапрацавала да пенсіі і саступіла дарогу маладым. Калі ўнучкі падраслі, шукала заняткаў для душы. І на выставе «50+» пазнаёмілася са скандынаўскай хадай. Захапілася і хутка скончыла курсы інструктараў.

— Я займалася пілатэсам, ёгай, фітнесам, — расказвае Валяціна

Васільеўна. — Але аддала перавагу хадзе. Нанізваю на яе элементы з ёгі, пілатэсу, дыхальную гімнастыку, акупунктурны масаж, мы нават мантры прымяняем падчас трэніроўкі! І цяпер можна сказаць, што я вярнулася да сваёй працы — дапамагаю людзям быць здаровымі. Толькі ўжо не праз лекі, а праз здаровы лад жыцця.

«АЛІМПІЙСКІ РЭЗЕРВ»

ЕДЗЕ НА МІЖНАРОДНЫ МАРАФОН

З адной са сваіх груп Валяціна Карзунова займаецца каля спорткомплексу «Алімпійскі», недалёка — вучылішча алімпійскага рэзерву. Так і нарадзілася цягу да жыцця, умёнае радавацца невядомым і дасягаць мэты праз пераадоленне сваіх слабасцяў. У немалядым узросце гэта асабліва цяжка даецца, таму патрабавання сур'ёзна сіла волі. Я навукалася максімальна валодаць сваімі эмоцыямі (дапамагла тэхніка дыхання, хада). Навучылася больш атрымліваць ад спорту, чым аддаваць яму. Замагла пабыць сам-насам з сабой. Нехта знаходзіць тут зносіны, а я, наадварот, — час пабыць з сабой. Цяпер ведаю, чаго хачу, і праз тыдзень вяртаюся да працы.

Сяброўка дзяцінства Валяціны Карзуновай, 60-гадовая Лідзія, усё жыццё працавала на заводзе. Як выйшла на пенсію, не змагла сядзець дома.

— Мы разам з Лідзіяй дадаліся ў школе-інтэрнаце для дзяцей-сірот. Займаліся спортам, турызмам, былі прывучаны да калектыву. Таму і цяпер ладзім суботнікі, вандруйкі, фестывалі. А скандынаўская хада паліяла агутны стан. З узростам я стала пакутаваць ад павышанага ціску і галавакружэння. А з трэніроўкамі забылася, калі прымала таблеткі.

Вельмі ўдзячна разумунам чалавеку, які прыдумаву скандынаўскую хаду. Я не адчуваю свайго ўзросту, нічога не баліць нават пасля сур'ёзных нагрукзак.

Юрыі Міхайлавіч, падпалкоўнік у адстаўцы, у пачатку снежня будзе святкаваць свой 78-мы дзень нараджэння. На трэніроўкі «Алімпійскага рэзерву» ходзіць тры разы на тыдзень. Штогэ гадоў таму, пасля смерці жонкі, ён пераехаў з Масквы ў Мінск, бліжэй да дачкі. І тут пачалося новае жыццё.

— Я зрабіла перапынак у працы на паўгода, бо сталілася, — расказвае Настасся. — У юначстве ў мяне атрымалася вельмі хуткі кар'ерны ўзлёт — трапіла на пасаду кіраўніка. Не хапала ўпэўненасці, што выбрала

Там месца цудоўнае: можна палаткі разбіць, лягню пасядзець, заадно і смецце сабраць, і з палкамі пазаймацца — Валяціна Васільеўна марыць правесці там фестываль скандынаўскай хады.

Расклад груп па скандынаўскай хадзе ва ўсіх гарадах Беларусі можна знайсці на сайце www.nordicwalking.by

Восенню хадакі ездзілі на Вілію — там пазнаёміліся з настаўнікам гісторыі мясцовай школы. Ён правёў экскурсію па мясцінах, а яны яму далі майстар-клас. Валяціна Васільеўна марыць пашырыць гэты вопыт, далучаючы экскурсаводу і да мінскіх заняткаў.

Ужо двойчы інструктар Карзунова арганізавала сваю групу на суботнік. Ездзілі пад Узду, наводзілі парадкаў на тэрыторыі старажытнай сядзібы выдатнага беларускага навукоўца Якава Наркевіча-Ёдкі.

Настасся (на фота — у цэнтры) хада дапамагла вярнуцца да кар'еры.

Тая самая натхняльная сакура ў Стакгольме.

— У мяне быў моцны астэапароз і пастаянныя болі, — дзеліцца Юрыі Міхайлавіч. — Здымаў боль півам. Дачка павяла да Сайкова. Думаў, што гэта неусур'ёзна. Але менавіта з таго дня я перастаў уживаць любы алкаголь. Вельмі палюбіў Мінск: і горад прыгожы, і людзі кантактныя. Да 2037 года выдалі від на жыхарства — мне тады якраз сто споўніцца! Я хачу жыць, а для гэтага трэба рухацца. Калі на працягу дня пазаймаюся фізкультурай — значыць, павялічыў жыццё на дзень. Заўтра набываю новы масажор для ступняў, дома ўжо шмат масажных апаратаў. Яшчэ двойчы на тыдзень хаджу на пілатэс, запісаўся на курсы нямецкай мовы.

Каб пацаць заняткі скандынаўскай хадай з Валяцінай Карзуновай, звязчыся з ёй па тэлефоне: +375 29 5741583.

Трэнер Валяціна Васільеўна ганарыцца іх поспехамі, як сваімі ўласнымі. Фактычна не маючы ніякага прыбытку ад працы (аплата за заняткі дазваляе толькі пагаціць падатак індывідуальнага падпрпрымальніка), яна папулярна рызуе спартыўны рух, праводзіць майстар-класы па ўсёй Беларусі. І дзе б ні была, бярэ з сабой палкі для скандынаўскай хады. Павезла ўнучка на конкурс у Пружаны — і там паказала, як хадзіць. Была ў гасцях у Германіі — пакінула палкі ў падарунак. Прыехала да сястры ў вёску (у пляменніца сын нарадзіўся), і з-за стала гасці пайшлі ў двор на заняткаў. Цяпер сястра вадзіць там невядомую групу.

Вось так у Мінску з'яўляюцца міндальныя алеі, так растуруюцца закінутыя мясціны. І менавіта такім чынам у свеце даведваюцца пра Беларусь.

Тацяна НЕМЧАНІНАВА. Фота аўтара і з уласнага архіва герояў публікацыі.

Самыя юныя хадакі з трэнерам.

Асцярожна: крожак

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

— Збіральніцтва шкла — ужо даўно не навіна. Ёсць спецыялізаваныя сайты, дзе людзі купляюць, прадаюць і проста дзеліцца інфармацыяй. Нават у Мінску праходзіла выстава староў літэратуры. Гэтыя бутэлькі і флаконы цікавыя не толькі сваёй формай, але і тым, што на іх нанесены звесткі аб вытворцы і часе вырабу. Па іх можна вывучаць сусветную гісторыю і геаграфію, — сцвярджае Сяргей Мазура.

У яго калекцыі ёсць, напрыклад, бутэлька ад піва мінскага завода «Ліваўрыя» 1890 года. У шкле выціснуты арля, які трымае ў кіпчароку бочку. Калекцыянер — таксама ўладальнік і бутэлькі ад піва 1913 года расійскага вытворцы Івана Дурдзіна. На ёмістасці выбіты вельмі цікавыя слоган, які папярэджвае, каб пакупнікі ў крамах патрабавалі кляймо на корку. Яго адсутнасць сведчыць аб паддробцы. Купец першай гільдыі Іван Дурдзін у 1839 годзе заснаваў піваварню ў Гейсрбургу. Пад піва выкарыстоўваліся бутэлькі карычневага або аранжавага колеру ў выглядзе шматграннай піраміды. Прадукцыя прамыслоўца мела вялікі попит у спажывоў. Гэтым і карысталіся так званыя бутэльгегеры. Яны збіралі пустую тару і разлівалі ў яе кантрафактны напой, што кідала цень на рэпутацыю прадпрымальніка. Напрыклад, у 1857 годзе таварыству было дадзена права змяшчаць на этыкетцы і рэкламных матэрыялах выяву герба Расійскай імперыі — двухгаловага арла, што давала права пастаўляць прадукцыю да імператарскага двара. Таму і вымушаны былі фабрыкант выкарыстоўваць розныя спосабы, каб абараніць сваю прадукцыю ад падробкі.

Чай Блінінікава

Чай у тая часы маглі дазваляць сабе вельмі зможныя людзі. Вось, напрыклад, шклянны ёмістасць з-пад яго вытворцы Блінінікава, вагой у адзін фунт. Ён заснаваў да рэвалюцыі 1917 года ў Маскве фабрыку па фасаванні чаю, які закупляў у Кітаі. «Яго лілі вельмі багатыя людзі, паколькі слоік чаю ў 1915 годзе каштаваў 2 рублі 30 копеек, як 16 кілаграму грэчкі», — падкрэслівае мой суб'ядзеднік.

Яшчэ адзін экспанат аматар шкла знайшоў выпадкова ў вясковай бабўлкі, якая захоўвала ў ім розную драбязу: вініцкі, гайкі, балты. Тут знаходзіўся чай вытворцы гандлёвага дома «Багуа і Ка». Фірму заснаваў у Маскве нямецкі прамысловец. Як сведчыць гісторыя, ён на асобным участку пабудоваў маентак, дзе жылі ўсе, хто меў дацэнны да гэтай кампаніі — немцы і рускія. — Як сведчыць гісторыя, пры самадзержжы Мікалаю ІІ ў Расійскай імперыі было прынята «Палажэнне аб шклянны посудзе». Паводле яго, кожны прамысловец павінен быў ставіць на тары кляймо

Флаконы для парфуму — спраўдныя творы мастацтва.

Адразі і не здагадаешся, што гэта мухалоўка.

Такая ёмістасць з чаем каштавала, як 16 кілаграму грэчкі.

са сваім прозвішчам, месцазнаходжаннем завода і годам вырабу, — уводзіць у курс справы Сяргей Мазура. — Выява двухгаловага арла на шкляннай ёмістасці азначала перамогу на выставах прамысловай прадукцыі, якія наведвала і царская сям'я. Пад арлом былі пазначаны год узаагароджання прадпрыемства дзяржаўным гербам. Знайціці такія экзэмпляры цяпер вельмі складана, акаля рэвалюцыі яны былі знішчаны.

У Сяргея Мазура сабраны таксама шклянныя самыя вядомыя парфумераў дараваляцыйнай Расіі: Бракера і Рале, якія мелі на сваёй прадукцыі выяву арла і пастаўлялі яе да царскага двара. Рале — француз, пераехаў у Расію ў 1861 годзе, дзе яго пачалі называць Апанасам Іванавічам. Кампанія Бракера прымаля ўдзел у XV Усерасійскай прамыслова-мастацкай выставе 1882 года. Перад сваім павелічэннем капіталіст пабудоваў фантан, які напоўніў аджалконам «Кветкавы». Гэта быў удалы рэкламны ход, які ў далейшым прыніс імя значныя прыбыткі. Наведвальнікі чэрпалі аджалкон

у прынесеныя з сабой ёмістасці, дамы апасулі ў яго свае насоўкі, а самыя смелыя кавалеры нават амацалі піжыжкі.

Фірма «Бракер і Ка» атрымала залаты медаль выставы за поўную калекцыю касметычных сродкаў высокай якасці, імклівае развіццё вытворчасці.

— Але сярод калекцыянераў асабліва цыніца больш рання бракараўскай флаконы, без выявы герба, — адзначае Сяргей.

Альфонс Рале таксама быў французскім падданым. Ён атрымаў права на сваёй прадукцыі ставіць аж 4 гербы Расійскай імперыі — знак найвышэйшай якасці. Самая праслаўленая парфума — духі «Шанэль №5». Гэта твор рук Эдуарда Бо — вядучага парфумера фабрыкі.

Празрыстая мухалоўка

Шмат у збіральніка і шкляннай тары часоў Другой усветнай вайны. Яна напаміна аб тых страшных гадах. Сяргей паказвае бутэльку ад гарэлкі, якую знайшоў падчас паездкі ў польскі горад Асценцім. Тут Якуб Хаберфельд у 1804

годзе адкрыў лікёра-гарэлачны завод. Персонал лагера смерці любіў ужываць менавіта яго напой.

У калекцыі Сяргея Мазура і флакон ад аджалкону 1930-х гадоў нямецкага вытворцы Блокенгасэ. «Такі аджалкон пастаўляўся ў войскі Вермахта, — кажа мой суразмовец. — Наогул, у нямецкіх салдат было з сабой многа парфумы розных вытворцаў, а таксама аптэкарскія флаконы з лекамі ад галаўнога, зубнога болю і нават для паласанчана поласці рота. Салдатам прапаноўваліся нават тры разнавіднасці кропель для асважэння. Вось у гэтым, напрыклад, знаходзіўся раствор «Адол» з дазатарам. У адной з бутэльчак былі лекі ад галаўнога болю, кашлю. Цікава, што яны выпускаліся на аснове кадзіну і людзі атрымлівалі вялікую наркатэчнаю залежнасць. «Напрыклад, сіроп ад кашлю французскай вытворчасці «Фамэль» — гэта чысты кадзін. А яго ж давалі і дзецям. А вось у гэтай ёмістасці былі лекі, якія нібыта дапамалі ад усіх захворванняў, супакойвалі нервы. Прынамсі, у гэтым посудзе з-пад парфумы, мінеральнай вады, спіртных напояў, піва, што везлі з сабой на нашу зямлю заапонікі, можна бачыць, што на Германію працавала ўся Еўропа. А яшчэ дадам, што нават ваяваць яны хацелі з камфортам. Гэта іх і забубіла».

Калекцыя Мазура налічвае больш як 200 розных шклянных экзэмпляраў дараваляцыйнай вытворчасці. Ён ўладальнік набору невядомых бутэльчак трыкугальнай формы. У іх разлівалі водцуную эсэнцыю. Такай формы ёмістасць зрабілі для таго, каб людзі не пераблыталі яе з гарэлкай. І, перш чым залуціць у вытворчасць, правялі вялікую рэкламную кампанію, каб народ прывык да гэтай тары. Такія бутэлькі, відаць, помняць людзі старэйшага пакалення. Менавіта ў іх выпускалася водцуная эсэнцыя і ў Савецкім Саюзе.

А вось для чаго прызначаны дзіўны экспанат, не падобны ні на адзін з папярэдніх, цяжка здагадацца.

— Я і сам доўга шукаў звесткі пра гэты экзэмпляр. Аказалася, што гэта мухалоўка, — смяецца Сяргей. — У ёй няма дна, у чашу ўнутры наліваецца сіроп, і насаскамі зятаюцца на яго, нібы на мёд. А выльецца адтуль не могуць — зверху пробка.

Пра гісторыю кожнага экспаната мой суразмовец можа расказаць гадзінамі. Кожны з іх спраўдзіў зачаровае сваёй незвычайнасцю, вытанчанасцю, раскошай. Насуперак агульным уяўленням, шклянны посуд дараваляцыйнай вытворчасці вельмі лёгкі, з тонкімі сценкамі, я сказала б, далікатны. Сярод сучасных узораў такі знайціці немагчыма.

Сяргей РАСОЛКА.

rs@zviazda.by

Ёсць праблема

ІГНАРУЮЦЬ ТЭХАГЛЯД

Аўтаўладальнікі сталі часцей праходзіць тэхнагляд нелегальна. Такую выносу зрабілі спецыялісты прадпрыемства «Белтэхнагляд» па выніках дэкады «Дзяржтэхнагляд», якая прайшла ў сталіцы і рэгіёнах краіны.

За дзесяць дзён былі выяўлены 21 факт эксплуатацыі транспартных сродкаў з сумніўнай адзнакай ў сертыфікацыі аб праходжанні дзяржтэхнагляду. Аўтаўладальнікі і іх аўтамабілі, што маюць падазроныя адзнакі, дастаўлены ў аддзельны ўнутраных спраў для далейшага разбору, вырашаюцца пытанні адносна крмінальнай адказнасці грамадзян. У сувязі з гэтым спецыялісты прадпрыемства нагадаюць аўтаўладальнікам, што за падробку або выкарыстанне падробленых дакументаў, штампаў, пячатак прадугледжана крмінальная адказнасць уключаю да пазбаўлення волі.

Увогуле, згодна з папярэднімі звесткамі, падчас дэкады было праверана больш за 24 тысячы транспартных сродкаў. З іх 4,2 тыс. — з парушэннямі тэрмінаў праходжання тэхнагляду. Спецыялісты «Белтэхнагляду» канстатуюць, што, нягледзячы на некаторае змяншэнне колькасці выяўленых аўтамабіляў без дзяржтэхнагляду ў параўнанні з дэкадай, праведзенай у сакавіку, значная колькасць аўтаўладальнікаў па-ранейшаму ігнаруе працэдуру праверкі тэхнічнага стану сваіх транспартных сродкаў. Тым самым грамадзяне ставяцца безадказна да ўласнай бяспекі і бяспекі навакольных. Па ўсіх фактах парушэнняў вінаватым выпісаны штрафы.

Неспалка выклікае і павелічэнне колькасці транспартных сродкаў юрыдычных асоб, якія эксплуатаюцца з парушэннем тэрмінаў праходжання дзяржтэхнагляду. Як вынік, 64 службовыя асобы панеслі пакаранне за допуск да руху транспартных сродкаў, якія своечасова не прайшлі дзяржтэхнагляд.

Сяргей РАСОЛКА.

rs@zviazda.by

22 декабря 2015 года в 14.00 СОСТОИТСЯ ВНЕОЧЕРЕДНОЕ ОБЩЕЕ СОБРАНИЕ АКЦИОНЕРОВ ОАО «ВИШНЕВКА-2010» по адресу: Минская область, Минский район, агрогородок Вишневка, ул. Центральная, 1А, (актовый зал).

ПОВЕСТКА ДНЯ: «Об увеличении уставного фонда ОАО «Вишневка-2010» на сумму предоставленной государственной поддержки...» «Об внесении изменений в Устав ОАО «Вишневка-2010» в части увеличения размера Уставного фонда...» Докладчик — секретарь Наблюдательного Совета Робилю С.Т. Докладчик — секретарь Наблюдательного Совета Робилю С.Т. «Об утверждении изменений в доп. Положении «О порядке купли-продажи жилых домов (квартир), находящихся в собственности ОАО «Вишневка-2010»...» Докладчик — юриконсульт Мироненко М.А.

Регистрация участников общего собрания акционеров будет осуществляться 22 декабря 2015 года с 13.00 до 13.45 по месту проведения собрания. Для регистрации необходимо иметь при себе: акционеру — паспорт, представителя акционера — паспорт и доверенность. Наблюдательный совет ОАО «Вишневка-2010». УНП 60001880

Открытие акционерное общество «Пивзавод Оливария», 220029, г. Минск, ул. Киселева, дом 30 ОАО «Пивзавод Оливария» извещает своих акционеров о проведении внеочередного общего собрания акционеров ОАО «Пивзавод Оливария», которое состоится 17 декабря 2015 года в 13.30 в выставочном зале ОАО «Пивзавод Оливария» по адресу: город Минск, ул. Киселева, дом 30. Форма проведения внеочередного общего собрания акционеров — очная.

Повестка дня внеочередного общего собрания акционеров: 1) Избрание члена Наблюдательного совета. 2) Предоставление безвозмездной (спонсорской) помощи.

Список лиц, имеющих право на участие во внеочередном общем собрании акционеров ОАО «Пивзавод Оливария» 17 декабря 2015 года, составлен на основании реестра акционеров ОАО «Пивзавод Оливария» по состоянию на 05 декабря 2015 г.

Материалы к внеочередному общему собранию акционеров ОАО «Пивзавод Оливария» 17 декабря 2015 года будут представлены для ознакомления акционером с 11 декабря 2015 года на информационных стендах:

- в административном здании ОАО «Пивзавод Оливария» по адресу: город Минск, проспект Машерова, дом 19; - в помещении проходной ОАО «Пивзавод Оливария» по адресу: город Минск, ул. Киселева, дом 30.

Регистрация акционеров для участия во внеочередном общем собрании акционеров ОАО «Пивзавод Оливария» будет осуществляться 17 декабря 2015 года с 12.30 до 13.20 в выставочном зале ОАО «Пивзавод Оливария» по адресу: город Минск, ул. Киселева, дом 30.

Регистрация проводится при предъявлении документа, подтверждающего полномочия на участие в собрании (доверенности) и/или паспорта. УНП 100128239

ИЗВЕЩЕНИЕ о проведении 23 декабря 2015 года повторных открытых аукционных торгов с условиями по продаже единым предметом торгов имущества детского оздоровительного лагеря «Юный Коммунар»

Сведения о предмете торгов (продаваемом имуществе): «Спальный корпус» с инвентарным номером 600/С-98138 общей площадью 536,7 кв. м.; «Здание дома отдыха (корпус)» с инвентарным номером 600/С-100723 общей площадью 182,0 кв. м.; «Здание административного корпуса» с инвентарным номером 600/С-100602 общей площадью 100,3 кв. м.; «Здание склада спортивного инвентаря» с инвентарным номером 600/С-100626 общей площадью 53,9 кв. м.; «Здание мелнцукна» с инвентарным номером 600/С-100718 общей площадью 80,3 кв. м.; «Здание котельной, прачечной» с инвентарным номером 600/С-100720 общей площадью 250,3 кв. м.; «Здание дома отдыха» с инвентарным номером 600/С-100722 общей площадью 103,8 кв. м.; «Здание подстанции» с инвентарным номером 600/С-100723 общей площадью 19 кв. м.; «Здание склада» с инвентарным номером 600/С-100618 общей площадью 35,6 кв. м.; «Здание спального корпуса» с инвентарным номером 600/С-100613 общей площадью 177,7 кв. м.; «Здание спального корпуса» с инвентарным номером 600/С-100609 общей площадью 174,4 кв. м.; «Здание спального корпуса» с инвентарным номером 600/С-100612 общей площадью 175,8 кв. м.; «Здание насосной станции» с инвентарным номером 600/С-100621 общей площадью 13,2 кв. м.; «Здание спального корпуса» с инвентарным номером 600/С-100624 общей площадью 174,8 кв. м.; «Здание картофелемелитки» с инвентарным номером 600/С-100726 общей площадью 29,7 кв. м.; «Здание овохсхранялища» с инвентарным номером 600/С-100729 общей площадью 125,8 кв. м.; «Клуб» с инвентарным номером 600/С-149022 общей площадью 260,3 кв. м.; «Спальный корпус» с инвентарным номером 600/С-149077 общей площадью 278,4 кв. м.; «Дом сторожа» с инвентарным номером 600/С-149083 общей площадью 34,5 кв. м.

Сведения о земельном участке: площадь — 6,3240 га, кадастровый номер 623681700001000204, целевое назначение — земельный участок для размещения зданий и сооружений оздоровительного лагеря «Юный Коммунар» Местонахождение: Минская область, Минский район, деревня Кривокоя

Продавец имущества: СОАО «КОММУНАРКА», Республика Беларусь, 220033, г. Минск, ул. Аранская, 18

Организатор торгов: УП «Минский городской центр недвижимости», г. Минск, ул. К. Маркса, 39, к. 10

Начальная цена предмета торгов (с учетом НДС): 5 022 718 080 белорусских рублей

Сумма задатка: 500 000 белорусских рублей

Условия торгов (условия продажи): 1. Победитель торгов (покупатель) оплачивает вознаграждение за организацию и проведение торгов, включающее затраты на организацию и проведение результативного аукциона, в размере одного процента от цены продажи предмета торгов, указанной в протоколе о результатах торгов, в течение 5 рабочих дней после проведения торгов.

2. Сохранение функционального назначения продаваемого имущества — оздоровительно-туристический комплекс

Торги проводятся в соответствии со ст. ст. 417, 418 Гражданского кодекса Республики Беларусь и порядком проведения аукциона по продаже имущества, принадлежащего СОАО «КОММУНАРКА», утвержденным организатором торгов

Участие в торгах допускают юридические и физические лица, заключившие соглашение с организатором торгов о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона, внесшие задаток, а также представившие организатору торгов следующие документы:

заявление на участие в аукционе (по форме, установленной организатором торгов); заявление об ознакомлении с документами, продаваемым имуществом, порядком проведения аукциона (по форме, установленной организатором торгов); копию свидетельства о регистрации (для юридических лиц) и индивидуального предпринимателя(и); копию устава (для юридических лиц); копию платежного документа о внесении задатка; документы, подтверждающие полномочия представителя юридического (физического) лица; а также, при необходимости, иные документы в соответствии с порядком проведения аукциона.

Задаток перечисляется на расчетный счет УП «Минский городской центр недвижимости» № 3012104971019 в региональной дирекции №700 ОАО «БПС-Сбербанк», г. Минск, код 153001369, УНП 190398583 в срок, установленный для приема документов на участие в аукционе.

Торги проходят в форме открытого аукциона с условиями на повышение начальной цены. Торги проводит аукционист, определенный организатором торгов. В процессе торгов начальная цена повышается аукционистом до тех пор, пока только один участник согласится приобрести предмет торгов. Данный участник объявляется победителем торгов, а начальная цена (цена продажи) фиксируется в протоколе о результатах торгов и вносится НДС. В ходе торгов участники могут предлагать свою цену за продаваемое имущество в соответствии с порядком проведения аукциона.

В случае, если торги признаны несоответствующими в силу того, что заявление на участие в них подано только одним участником или для участия в них явился только один участник, предмет торгов продается этому участнику (покупателю) при его согласии по начальной цене, увеличенной на пять процентов.

Оплата стоимости приобретенного имущества с учетом НДС осуществляется победителем торгов (покупателем) по согласованию с продавцом в порядке, предусмотренном в договоре купли-продажи.

Договор купли-продажи между продавцом и победителем торгов (покупателем) заключается после предъявления копии платежных документов о перечислении суммы вознаграждения за организацию и проведение торгов и подписывается в течение 10 рабочих дней со дня проведения торгов.

Торги проводятся 23 декабря 2015 года в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, зал аукциониста. Прием документов, а также консультации по вопросам участия в торгах осуществляются с 08.12.2015 по 21.12.2015 включительно в рабочие дни с 09.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 (по пятницам — до 16.45) по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. 6.

По вопросу ознакомления с продаваемым имуществом следует обращаться по телефону (029)13-11-302 (СОАО «КОММУНАРКА»).

Телефоны для справок: (017)327-48-36 (УП «Минский городской центр недвижимости»); (029)13-11-302 (СОАО «КОММУНАРКА»).

Утеренное страховое свидетельство «Добровольное страхование от несчастных случаев» формы 2РН серия БН № 2374710 в количестве 1 штуки в представительстве Белгосстраха по Минскому району считать недействительным.

Считать недействительными утеренные ЗАО «СК «Белгосстрах» бланки страховых полисов по добровольному страхованию от несчастных случаев и болезней на время поездки за границу (2РН, 2ПТ) серия БН №№ 1285435, 1357856, 1357588, 1437251, 1460580, 1497392, 1286250, 1286254, 1286255, 1374122, 1374170, 1391580, 1120846, 1120852, 1141414, 1141415, 1125836, 1381467, 1475464, 1466587.

Новая модель

УСО АДКАЗНАСЦЬ ВОЗЬМЕ... ПАДАТКОВЫ КАНСУЛЬТАНТ

Падатковыя пілотнай групы падатковых кансультантаў распачалася ў інстытуце павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі эканамічных кадраў БДЭУ.

Падатковыя кансультанты — гэта сертыфікаваны высокакваліфікаваны спецыялісты, сфары дзейнасці якіх вар'ююцца ад тлумачэння падатковага заканадаўства і аптымізацыі падаткаў да комплекснага падатковага абслугоўвання кліентаў: вядзення бухгалтарскага і падатковага ўліку, падрыхтоўкі неабходных фінансавых дакументаў і падатковых дэкларацый, разлікаў па заробатнай плаце, прадстаўлення інтарсаў кліента ў падатковых, судовых і праваахоўных органах.

Як правіла, рэкамэндацыі і тлумачэнні падаткапалцельшчыкам складаюць вельмі язнанчуную частку даходаў падатковых кансультантаў за мясці. Часцей за ўсё падатковыя кансультанты бярэць на сябе частку бізнес-працэсу свайго кліента, звязанага з разлікамі і выплатамі падаткаў, з сацыяльнымі адлічэннямі, і выконваюць усю працу, звязаную з падачай падатковых дэкларацый, узаемадзейнічаюць з падатковымі службамі, абмяркоўваюць з імі спрэчныя пытанні, аказваюць дапамогу ў падатковым плаванаванні, удзельнічаюць у падатковых правярках з боку кліента і г.д. Важным аtryбутам інстытута падатковых кансультантаў з'яўляецца асабістая адказнасць за памылкі, дапушчаныя ў ходзе выканання сваіх функцый.

У першую групу слухачоў увайшлі адабраныя па конкурсе 32 прадстаўнікі прафесійнай супольнасці з Мінска і рэгіёнаў. Сярод іх — аўдытары, бухгалтары, фінансавыя дырэктары.

Надзея НІКАЛАЕВА, nikalaeva@zviazda.by

ОБЪЯВЛЕНИЕ О ТОРГАХ

Наименование (описание), местонахождение и стоимость имущества	Лот № 1. Земельный участок, кадастровый номер 223681109901000043, площадью 0,2320 га, относящийся к категории земель населенных пунктов, садоводческих товариществ, дачных кооперативов, целевое назначение: для строительства и обслуживания жилого дома. Первоначальная стоимость — 5 250 000 рублей.
Собственник (владелец) имущества	Архипов Антон Васильевич
Местонахождение (адрес) имущества	Витебская область, Оршанский район, Высоковский с/с, д. Сосиевка, ул. Ордишевская, 36
Информация об обременениях	Без обременений
Место (адрес), дата и время проведения торгов	г. Орша, ул. Островского, 36, каб. 2 29 декабря 2015 года в 14.30
Справочная информация	Отдел принудительного исполнения Оршанского района и г. Орши 211391, г. Орша, ул. Островского, 36 Судебный исполнитель — Слепцова Елена Алексеевна, тел. 8021 654 32 04
Условия и порядок проведения торгов	1. Подать письменную заявку на участие в торгах и дать подписку об отсутствии препятствий для приобретения имущества, предусмотренных законодательством 2. Внести задаток в размере 10 процентов от стоимости имущества (по каждому лоту) на депозитный счет отдела принудительного исполнения Оршанского района и г. Орши № 3042903000794 ОАО «АСБ Беларусбанк», код 647, УНП 30002505, не позднее 22.12.2015 г. (включительно) — не менее 5% начальной стоимости выставленного на торги лота. В соответствии с п. 6 ч. 1 ст. 145 ГПК Республики Беларусь возмещение затрат на организацию и проведение торгов осуществляется участником, выигравшим торги.

Филиал «Центр «Белтехинвентаризация» г. Гомель, ул. Гагарина, 46, оф. 2

- ✓ Оценка оборудования и транспортных средств
- ✓ Оценка недвижимости и сетей всех форм собственности
- ✓ Раздел и вычленение недвижимости и земельных участков

ИЗВЕЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА по продаже имущества ОАО «СтанкоГомель», 8(0232)74-71-11

№ лота	Наименование объекта	Начальная цена продажи лота, бел. руб. с НДС	Сумма задатка, бел. руб.
1	— Капитальное строение с инв. №350/С-111683 (здание склада упаковочников), общей площадью 164,6 кв.м, расположенное по адресу: г. Гомель, ул. Интернациональная, 10. — Капитальное строение с инв. №350/С-111643 (ремонтно-строительного и модельного цеха), общей площадью 1202,0 кв.м (сосоставные части и принадлежности: литье пристроек и металлический навес), расположенное по адресу: г. Гомель, ул. Интернациональная, 10. — Капитальное строение с инв. №350/С-111641 (пилорама), общей площадью 82,0 кв.м, расположенное по адресу: г. Гомель, ул. Интернациональная, 10. — Капитальное строение с инв. № 350/С-78236 (склад ГСМ), общей площадью 72,6 кв.м, расположенное по адресу: г. Гомель, ул. Интернациональная, 10. — Капитальное строение с инв. № 350/С-111637 (склад цемента), общей площадью 263,7 кв.м, расположенное по адресу: г. Гомель, ул. Интернациональная, 10. — Капитальное строение с инв. № 350/С-111636 (склады), общей площадью 73,3 кв.м (сосоставные части и принадлежности: три кирпичные пристройки), расположенное по адресу: г. Гомель, ул. Интернациональная, 10. — Капитальное строение с инв. № 350/С-111639 (склад лакокрасок), общей площадью 266,7 кв.м (сосоставные части и принадлежности: навес, металлические ворота, ж/б забор, кирпичный забор, ж/б забор, кирпичный забор, асфальтовые покрытия площадью 3976,0 кв.м), расположенное по адресу: г. Гомель, ул. Интернациональная, 10/17. — Капитальное строение с инв. № 350/С-111638 (склад ГСМ), общей площадью 80,7 кв.м, расположенное по адресу: г. Гомель, ул. Интернациональная, 10. — Капитальное строение с инв. № 350/С-116618 (здание склада онеупором), общей площадью 190,1 кв.м, расположенное по адресу: г. Гомель, ул. Интернациональная, 10. — Капитальное строение с инв. № 350/С-111642 (мойка автомашин), общей площадью 7,3 кв.м (сосоставные части и принадлежности: эстакада с ёмкостями для сбора и отстоя сточных вод), расположенное по адресу: г. Гомель, ул. Интернациональная, 10/23. Объекты расположены на земельном участке с кадастровым номером 340100000001005894 площадью 0,8294 га	11 478 816 000	1 147 881 600
Срок подачи заявления По 14 декабря 2015 г. в рабочее время с 9:00 до 17:00 по адресу: г. Гомель, ул. Гагарина, 46, оф. 2			
Дата, время, место проведения аукциона 15 декабря 2015 г. в 11.00 по адресу: г. Гомель, ул. Гагарина, 46, оф. 2			
Номер р/с для перечисления задатка р/с 3012105618108 в РД №700 ОАО «БПС-Сбербанк», код 369, УНП 102353509			
Условия пользования Объекты продаются в собственность			
Условия продажи Шаг аукционных торгов — 5%,			

МАРАНА І МАРЫ

ПАД БЯЛЫНІЧАМІ ЗНОЙДЗЕНЫ СТАРАЖЫТНЫ ЯЗЫЧНІЦКІ КОМПЛЕКС

У апошнія некалькі гадоў мы актыўна працуем над праектам, прысвечаным сакральным ландшафтным аб'ектам нашай краіны. Пакуль што ў цэнтры ўвагі знаходзяцца святыя крыніцы, дрэвы і камяні. З вуснаў розных людзей неаднаразова даводзілася чуць пра незвычайныя каменныя комплексы, які знаходзіцца ў Бялыніцкім раёне. Нарэшце, дзякуючы Ірыне Бардзілоўскай, якая працуе на Магілёўскім абласным тэлебачанні, з'явілася магчымасць пагледзець на гэты комплекс і вывучыць яго.

ЗНАЁМСТВА з ім проста ашаламляе сваёй кампазіцыйнай непаўторнасцю, геаграфічнай прывязкай і міфалагічнай уявінасцю ў кантэксце размешчаных паблізу паселішчаў. Мясцовыя тапонімы даюць падставы беспамылкова сцвярджаць, што гэты сакральна-магічны комплекс быў прысвечаны славянскай багіні Маране, імя якой у дыялектнай форме гэтага рэгіёна гучыць як Махана. Літаральна побач знаходзіцца: вёска Маханы, рака Махана і ўрочышча Маханы, дзе месціцца сам комплекс.

Міфалагічны персанаж Мараны шырока вядомы ў уснапаэтычнай спадчыне славянскіх народаў. У каляндарных абрадах яна лічылася ўвасабленнем урадлівасці зямлі, якая памірае і ўваскрэсае. Абрад ушанавання Мараны, а дакладней прастора яго правядзення, у якой разгортвалася большасць каляндарных абрадавых практык беларусаў. Аднак прастора яго правядзення была вынесена за межы вясковай тэрыторыі. Рытуальна-абрадавы комплекс быў дакладна арыентаваны па баках свету і адносна Млечнага шляху. Уваход у прастору правядзення рытуалу зарыентаваны на ўсход сонца. Магчыма, крэпасць таму і сама правядзенне абраду прыпадала на ранні час: на «час Венеры», г.зн. на той момант, які папярэднічаў усходу свецла.

Уваход у комплекс пад Бялынічамі адзначаны ключавымі атрыбутамі — каменнымі крыжам у рост чалавека. Даўным-даўно ён паваліўся і паступоўна пачаў асядаць у зямлю. Аднак некалькі гадоў таму гэты крыж знайшлі вучні мясцовай школы (в. Эсьмоны), якія затым разам з настаўнікам гісторыі паднялі яго і паставілі на колішняе, абрадавым канонам прадугледжанае, месца. За спінай крыжа разгортвалася ладная па памерах прастора рытуальнага комплексу.

На працягу некалькіх гаўдзі мы крок за крокам абследавалі прастору і праз нейкі час у нас з'явіліся пэўныя падставы для рэканструкцыі падзеяў, якія на працягу дзесяці стагоддзяў разгортваліся тут у дакладна вызначаны час — у дзень вясенняскага раўнадзенства.

У пляці метрах ад крыжа знаходзіўся круг, выкладзены камянямі, яго дыяметр склаў прыкладна дзевяць метраў. За гэтым кругам на адлегласці ў два метры былі размешчаны яшчэ два роўнавялікія кругі, дыяметр якіх таксама склаў каля сямі метраў. Такім чынам, агульная кампазіцыя абрадавага комплексу нагадвала (калі глядзець з вышні) піраміду, вяршыню якой утвараў уваходны крыж, а аснову — два сяміметровыя кругі, таксама выкладзеныя камянямі, а паміж імі гэтаксама было два метры адлегласці. Некалькі гадоў таму падобны комплекс мы знайшлі ў Лагойскім раёне. Адзінае, чого там не ўдалося адшукаць, — гэта ўваходнага крыжа.

У сувязі з тым, што ў якасці нябеснага ахоўніка была выбрана жанчына (багіня Марана), то, адпаведна, і ў абрадавых падзеях яе ўшанавання мелі права прымаць удзел толькі жанчыны. Прычым кампазіцыя комплексу мела дакладна арыентаваную трыкутную структуру і ўзростава накіраванасць. Такі выкладзеныя з камяняў колы сведчаць пра тое, што ў сакральным абрадзе прымаў удзел прадстаўніца трох узроставых груп або трох пакаленняў людзей.

ВАСКОЎ левага круга асновы піраміды (калі стаяць да крыжа тварам) збіраліся дзючаты перадшлюбнага ўзросту (сімвалічнае кола эмоцый і адкрываць, сустрэчы з будучыняй). Прычым тут прысутнічалі толькі аднагодкі, якім трэба было праіцаць абрад ініцыяцыйна-пасвячэння і тым самым атрымаць публічнае права быць засватанай і родавае бласлаўленне на шлюб. Дзючаты былі ў белым адзенні. У сярэдзіне круга на калянях, на расцеленым ручніку стаяла вопытная жанчына-знахарка, якая ў паўсудзённым жыцці вёскай выконвала ролю вясковай бабкі-павітухі. Калі быць больш дакладным, то вакол яе збіраліся ўсе тыя, каго яна трымала на сваіх руках у момант з'яўлення на гэтым свеце. Перад ёю на свой ручнік становілася адна з прысутных дзючат, і пачыналася споведзь іспыт аб веданні тайнаў жаночага цела, аб тым, што такое першы сексуальны кантакт з мужчынам, аб разуменні таго, як гадаваць дзяцей і падтрымліваць лад у сям'і. Вядлікае значэнне надавалася веданню абрадавых гімнаў, правілаў паводзін у рытуальных сітуацыях, уменню ткаць, шыць, вясці гаспадарку.

Справа ад дзючат знаходзіўся другі абрадавы цэнтр, вакол якога гурталіліся жанчыны рапрадуктыўнага, дзятароднага ўзросту (кола фізічнага сталення і духоўнага станаўлення). У сярэдзіне круга на абрус становілася на калені тры жанчыны-знахаркі, спінай адна да адной, і кожная з іх вяла гаворку з тымі жанчынамі, якія месціліся на супраць яе. Тут праходзіла споведзь з усім іншага характару. Жанчыны расказвалі аб розных сямейных непаразуменнях, хваробах, прасілі дапамогі ў вырашэнні пытанняў наладжвання адносін паміж прадстаўніцамі розных пакаленняў і розных родаў. Жанчыны-знахаркі праводзілі сеанс калектыўнай энэргіяфармацыйнай карэкцыі. Яны здымалі родавыя праклёны, правілі фізічны і псіхічны стан прысутных, уплывалі на долю жанчын, здзімаючы ўсялякі міжапакаленны непаразуменні. На той час гэта была звычайная практыка карэкцыі ўнутранага стану жанчыны-парадзіці.

Вакол трэцяга кола камяняў вярталіся самыя старэйшыя жанчыны, тыя, якія выраслі для сабе працуючы прадуцтвам роду, атрымалі сацыяльны статус бабкі, прычым той, якая валодала тайнымі ведамі народнай медыцыны (кола духоўнай сталасці, гурт набліжэння, фактычна зямных паўбаб). Тут збіраліся мясцовыя знахаркі, ведзьмы, вяшчункі, павітухі... Гэта былі тыя, хто ў многім ведаў, што чакае ў жыцці дзючат перадшлюбнага ўзросту, які маглі падрабачыць, хто і за каго выйдзе замуж. У сярэдзіне гэтага кола вызначаліся лёсы будучых пакаленняў, іх доля, здароўе, гармонія суіснавання ў гэтым свеце. Не дасудалася ніякай выпадковасці ў шлюбных адносінах. Вяшчункі ведалі, які з родаў знаходзіцца на якой ступені

рэінкарнацыі, таму зводзілі па жыцці ў сямейнай пары максімальна набліжэння, каб прадуцтвам роду былі вартымі сваіх продкаў. У цэнтры гэтага круга стаяла ўпрыгожана саламяная вява Мараны. Аснову «фігуры» складалі звычайныя жытнёвыя снопы, аздоблены спадніцай, наміткай і поясам. Кожная з жанчын клала перад сабой ахвяраванні (як правіла, рознага роду дамашыня печыва, прадметы выдзнення хатняй гаспадаркі) і адначасова прадметы-амулеты, якія яны выкарыстоўвалі ў рытуалах лекавання людзей. Прысутнасць Мараны надавала гэтым рэчам статус магічнага аб'екта, пасярэдніка паміж светам жывых і славянскім пантэонам небажыхароў. Адным з важных складнікаў дыялогу вяшчункаў з нябеснай патронкай былі калектыўныя маленні аб лёгкіх родах, аб тым, каб выправіць сітуацыю ў той сям'і, у якой была вялікая смертоўнасць сярод дзяцей.

ВАЖКІМ аргументам на карысць гэтых разважанняў было тое, што непадалёку ад гэтага круга мы знайшлі яшчэ два рытуальныя цэнтры складанага комплексу, у адным з якіх знаходзіўся вялікі плоскі камень парадзіц. Зараз цяжка сказаць, якую непасрэдную функцыю ён выконваў. Магчыма, у цэпцы перыяд года проста на ім маглі прымаць роды бабкі (асабліва ў тых сітуацыях, калі разумелі, што роды будуць цяжкай), а магчыма, да яго, як на духоўную споведзь — загада, за некалькі тыдняў да роду — прыходзілі тыя цяжарныя, у якіх раней паміралі дзеці. Энергетыка зоны камяня павінна была паспрыць нармальнаму развіццю плода, яго захаванню і своечасоваму нараджэнню.

Лічылася неабходным прыйсці да крыжа і да каменя парадзіц тым цяжарным жанчынам, якія ўжо разумелі, што ў іх будуць блізняткі. Па народных павер'ях нараджэнне блізнят абодвайт прыдаквала ўсё розныя каталізмы, у тым ліку і гібель вялікай колькасці людзей. Таму хаджэнне да гэтага каменя было рытуальным актам своеасаблівага нейтралізацыі такога праорота. Жанчына прасіла ў нябеснай ахоўніцы спягады не толькі сабе, але і аднавяскоўцаў. Пры гэтым яна прыносіла ў якасці ахвяравання сыту, мёд і праарочанае зерне жыта — солад, з якога затым рабілі напой для будучага сямейнага рытуалу давання імя.

Побач з каменем парадзіц знаходзіўся яшчэ адзін важны сакральны цэнтр абрадавага комплексу багіні Мараны. У прыток адзін да аднаго ляжалі два невялікія па памерах камяні, адзін з якіх нагадваў латок (ён стаў пад нахілам прыкладна ў 60 градусаў і меў даволі востры верх), па якім на Вялікідзень качаючы фарбаваныя яйкі, а другі ляжаў побач і меў заглыбленне ў дыяметры каля 20 см і глыбінёй каля 5 см. Усе гэтыя культурныя артэфакты ўказваюць на тое, што гэта быў рытуальны цэнтр ахвяравання. У сувязі з тым, што памеры камяняў былі невялікія, можна выказаць думку, што ў ахвяру прыносілі пэўны або курцы.

Перад ёю на свой ручнік становілася адна з прысутных дзючат, і пачыналася споведзь іспыт аб веданні тайнаў жаночага цела.

Прасторы рытуальнага комплексу распачынаў і адначасова замыкаў каменны крыж. Знаходзіўся на геаметрычнай вяршыні пірамідалага на форме комплексу, крыж знітоўваў у адно цэлае ўсе рытуальныя цэнтры, вакол якіх разгортваліся падзеі ўшанавання нябеснай ахоўніцы. Яго вышыня складала прыкладна 170 см, а размах «рук» — каля аднаго метра. На працягу ўсяго абраду ўшанавання Мараны каля крыжа стаяла на калянях галоўная вяшчунка гэтай мясцовасці. Яна распачынала рытуал спявання спецыяльных гімнаў, затым, быццам у транс, доўга малілася, пры гэтым трымала пад непасрэдным кантролем усе, што адбывалася ў прасторы абрадавых падзеяў. Як толькі працудзёныя пытанні кожнага з сегментаў комплексу былі вырашаны, эпіцэнтрам рытуалу становіўся крыж. Сюды падводзілі і ставілі спінай да крыжа тры жанчын, якіх трэба было пазбавіць ад уздзеяння негатыўных сіл прыроды і сацыума. Крыж «адцягваў» хваробы, дапамагаў пазбавіцца эпілепсіі («падухай»), родавых праклёнаў, «правыі» маладою жанчыну, каб яна эмгала нарадзіць дзіця.

Напрыканцы абрадавых падзеяў жанчыны зносілі тры саматканыя ручнікі, на якіх стаялі на калянях вяшчункі ў сярэдзіне кожнага кола, і завязвалі на каменныя крыжы. Прычым спосаб завязвання нагадваў той, якім на вяселлі павязвалі сватаў. Адзін ручнік пусіла праз правае плячо пад левую руку, другі, наадварот, праз левае плячо пад левую руку вузлом. А трэці мацавалі на поясе так, каб канцы ручніка нагадвалі жаночы фартур. Пакуль мацавалі ручнікі, усе прысутныя жанчыны ўтваралі адзінае суцэльнае кола па мяжы ўсяго рытуальнага комплексу. А затым кола быццам бы разрываўся — жанчыны дзвюма ручнікамі (па левую і па правую руку галоўнай вяшчункі) выходзілі на дарогу. Гурт кіраваўся ў вёску. Зноў гучалі жаночыя галасы, і дзючаты пачыналі абмяркоўваць свае паўсудзённа-побытавыя справы.

На той час, калі мы знаёміліся з абрадавым комплексам пад Бялынічамі, нам здавалася, што мы маем справу з глыбінным пластом нашай традыцыі, якая, на жаль, не ўзнаўляецца ў сённяшняй духоўнай практыцы гэтага рэгіёна. Па выніках незвычайнай экспедыцыі мы падтрымалі справядзядчу, дали ёй магчымасць «адлажацца», а самі паехалі адначасова ў Бялынічы. У апошні дзень надвечоркам за намі прыхаў мікрааўтобус, каб завесці ў Варну, у аэрапорт. Побач з вадзеліем сядзела малая дзючунка і хутка гаварыла на рускай мове, але па ўсім было відаць, што яна не з Расіі. Разгаварыліся. Аказалася, што яна нарадзілася ў Польшчы, цяпер жыве ў Літве, а ўлетку працуе ў Балгарыі. На наша пытанне, а як завесці паны, дзючунка ўсміхнулася і сказала: «Марэна». — «А ці можна перакласці ваша імя на рускую мову?» — прыйшлі мы да дзючункі. Яна ў адказ: «Так, можна. — «мечта». Вось вая і выкрутася лёсу. Нам здалося, што сама нябесная багіня, адна з ахоўніц славянскіх народаў, пераўвасобілася ў постаць імпэтнай паненкі, каб нагадаць нам аб тым, што старажытная міфалогія нікуды не згінула, яна побач з намі, яна ў нас саміх, прапрастае новымі парасткамі па ўсёй славянскай зямлі, каб перасцярагчы нас ад бяды...»

Аксана КАТОВІЧ, Янка КРУК.

Смачна есці!

«У ДРАНИКАХ НЕ ПАВІННА БЫЦЬ МУКІ»

Парады ад шэф-кухара міжнароднага ўзроўню

На пачатку лістапада беларускія кухары прынялі ўдзел у міжнародным фестывалі BestCookFest, што праходзіў у Кіеве. І сталі найлепшымі сярод шэфў! Акрамя каманднага «золата», нашы кухары адзначыліся ў індывідуальных спаборніцтвах. Так, Таццяна НАЗАРУК, аўтарка інтэрнэт-праекта «Смачны блог» і ганаровы член Гільдыі кухараў атрымала адзін залаты і два сярэбраныя медалі. Спецыяльна для чытачоў «Звязды» Таццяна расказала, што сёння модна ў кулінарным свеце, і падзялілася рэцэптамі поснага меню.

— Калі бываеце ў нашых кавярнях і рэстаранах, што, як прафесіяналу, кідаеце ў вочы?

— Пакуль шмат дзе культгае якасць абслугоўвання і сама кухня. Нават элементарныя рэчы, тыя ж драпікі, не паўсюль гатуецца смачна. Робяць нарыхтоўку з раніцы, смажаць бліны, а потым, калі трэба іх падаваць, толькі грэюць. Бывае, дабаўляюць муку (гэта не па рэцэпце) — тады драпікі больш калымі атрымліваюцца. Некаторыя працуюць на паўфабрыкатах. Па смаку гэта адчуваецца. Пасту «Карбана» — распусціджаная страва — няправільна робяць. Любяць заліваць вяршамкі, хоць у класічным варыянце вяршы не выкарыстоўваюцца ўвогуле. Соус павінен гатавацца на рэчывах, з сырам і беконам. У салат «Цэзар» дадаюць манжозну запраўку, якой там у прыпячы быць не павінна... Так, апошнія гады часцей гавораць і аб прафесіі кухара, і аб сэрвісе. Стала больш адукацыйных праграм з удзелам замежных спецыялістаў. Але да еўрапейскага ўзроўню далёка.

«Бручкы, рэпу, пастарнак у нас у вёсках часцей вырошчваюць на корм жывёле. Але гэта цікавыя смакавыя кампаненты, з іх атрымліваецца добрае пюрэ».

— Як выбраць месца, куды вярта схадзіць?

— Самае першае, напэўна, што ўплывае на мой выбар, — сарафаннае раддзі. Калі я чула ад сваіх знаёмых, што ў нейкім рэстаране смачна, я схаджу. Калі ведаю кухара і ўпэўнена ў ім, таксама зайдзі. Хаця ё ё нават з цікавасці. У Еўропе, дарочкі, распаўсюджана сітуацыя, калі шэф-кухар выходзіць у залу і размаўляе з гасцямі. Падыходзіць да столікаў, цікавіцца, ці спадабалася. У Мінску літаральна некалькі шэфў так робяць. Таму ў Еўропе на пэўнага

Каманда беларускіх кухараў на конкурсе BestCookFest у Кіеве.

кухара хадзіць непараўнальна часцей, чым у нас.

— Сярод вашых заняткаў — праца фуд-стылістам у рэкламе. Што робіце, каб ежа ў кадры выглядала прыгожа?

— Калі гэта салата, то бяру пічэт і ўсё выкладаю па адным кавалачку. Дзесьці трэба дадаць бялюку, дзесьці расы. Ёсць, вядома, «страшыня» метады, пра якія пішуць у сёцце. Напрыклад, каб у запечанай курцы быў прыгожы колер, яе можна намазаць гуталінам. Замест малака часам бяруць казеінавы клей ці касметычнае малачко. Яны прыгожа льюцца, і кукурузныя шматкі ў лыжцы з такімі заменнікамі акуратна ляжаць. У сапраўднім малачэ шматкі б пачалі размазацца. Шмат ёсць такіх неядомых хітрыхі. Але яны не настолькі шырока выкарыстоўваюцца, як прынята думаць. Калі ёсць такая магчымасць, то мы стараемся абыходзіцца натуральнымі спосабамі.

— Што цяпер модна ў кулінарным свеце?

— Хатняя кухня не надта змяняецца. У адрозненне ад рэстараннай. Цяпер модныя простыя падачы страў, «а-ля рускіх», калі ежу прыносіць у патыльні, гаршкы. Папулярна выкарыстоўваць мясцовыя і сезонныя прадукты. Так, у Беларусі ўвосьне можна браць гарбузы, буракі і іншыя караняплоды. Развіваюцца новыя тэхналогіі гатавання. Напрыклад, су-від — прыгатаванне ежы ў вакуумнай упакоўцы пры нізкай тэмпературы. Так прадукты губляюць менш соку, захоўваюць смак. Гэта эканомна: калі пры звычайным прыгатаванні ялавічына губіць трэць сваёй вагі, то пры такім — не больш за дзесяць працэнтаў. Ёсць малекулярная кухня. Але ў найбліжэйшы час яна не будзе ў нас застаравацца. Гэтую кухню каштуюць не для таго, каб наесціся, а каб атрымаць уражанне. Таму паток наведнікаў абмежаваны. У Маскве быў рэстаран, дзе гатавалася руская кухня ў малекулярным стылі. Селядзец пад футрам, напрыклад, там падавалі ў роле з бурчанай паперы і з бурчаным жэле ўсяроддзіне. Але рэстаран закрыўся, бо нават у Маскве быў недастатковы інтарэс. Малекулярная кухня ў нас ёсць у асобных рэстаранах у нейкіх дэталіз дэкору да страў.

— У сваім інтэрнэт-праекце «Смачны блог» вы назіспалі шмат рэцэптаў. Адкуль яны?

— Калі праект пачынаўся, у 2007 годзе, гэта былі рэцэпты бабулі, мамы, з кулінарных кніг. Цяпер маё ўласнае майстэрства ўжо на іншым узроўні. Калі ёсць база ведаў (або, як прадукты сябе паводзіць пры пэўных умовах), чужыя рэцэпты не патрэбны. Ты працуеш са смакамі і разумееш, што з чым спалучаецца. Чыта-

валіся сухімі і нясмачнымі. Пакуль не навучылася правільна іх гатаваць. Беларусы мала выкарыстоўваюць некаторыя мясцовыя караняплоды. Бручкы, рэпу, пастарнак у нас у вёсках часцей вырошчваюць на корм жывёле. Але гэта цікавыя смакавыя кампаненты, з іх атрымліваецца добрае пюрэ. Многіх знаёмых не магу адвучыць запякаць курыцу ў маянэсе. Ёсць жа іншыя варыянты! Можна заліць птушку аліўкавым алеем і дабавіць розных траў.

Развіваюцца новыя тэхналогіі гатавання. Напрыклад, су-від — прыгатаванне ежы ў вакуумнай упакоўцы пры нізкай тэмпературы. Так прадукты губляюць менш соку, захоўваюць смак.

на, ён дадаецца або спачатку, або ў канцы. Чабор падабаецца. Ён добры ў грывах, курцы, мясе. Замест звычайнага чорнага перцу, паспрабуйце сумесь, напрыклад, з ружовага, зялёнага, белага. Молатый перац лепш не купляйце: ён губляе свае араматычныя ўласцівасці. Калі набываеш у гарошынах і сам расціраеш, атрымліваецца зусім іншы водар, больш яркі.

— Як можна прыгожа падаць страву да стала?

— Самы просты варыянт — гарнірнае кольца. Праз яго выкладаецца, напрыклад, пюрэ спачатку, потым тушанае мяса, зверху ўпрыгожваецца гароднінай. Ялавічына прыкладна так падаць можна. Не абавязкова нават купляць гэта кольцо: вазьміце бляшанку ад кансерваванай кукурузы і зрэжце дзі і верх. Выбірайце правільны посуд. Стравы з падліўкай — у глыбокую талерку.

— І ў католікаў, і ў праваслаўных яны распачынаюць пост. Што параіце ўключыць у меню, каб зрабіць яго больш разнастайным?

— Зварыце ўвагу на бабовыя (фасолы, сачывічу), бо ў іх шмат бялку. Гародніну пры гатаванні абгрывайце спецыяльна. У супы і поліўкі дадзі смаку можна дабаўляць сушаныя грыбы. Ёсць смачны беларускі суп — крупяны. Варыцца на грэцкіх крупках, з сушанымі баравікамі і гароднінай. Атрымліваецца вельмі сытным.

Наталля ЛУБНЕЎСКАЯ. lubneuskaya@zviazda.by

Фота з архіваў Таццяны НАЗАРУК і Гільдыі кухараў.

— РЭЦЭПТ АД ШЭФА —

КРУПЕНЯ З БЕЛЫМІ ГРЫБАМІ

Вам спатрэбіцца: 6-8 сухіх белых грыбоў (25 г), 2 цыбуліны, 3-4 бульбыны, 1 невялікая морква, 100 г грэцкіх круп, 1 ст. л. насечанага зялёнага кропу, 2,5 л вады, 100 г смятаны, соль.

Грыбы кладзем у каструлю, ўліваем ваду, даводзім да кіпення і варым на сярэдням агні каля 30 хвілін. Тым часам бульбу нарэзаем кубікамі, цыбулю дробна сячом, моркву рэжам саломкай. Адвараныя грыбы вымаем з бульёну і даем крыху астыць. У бульён закідаем бульбу і працягваем варыць. Грыбы нарэзаем саломкай і разам з цыбуляй абсмажваем на алеі прыкладна 5 хвілін. Дабаўляем у суп разам з грэчкай. Варым да паугатоўнасці, каля 10 хвілін. Потым накрываем і адраўляем у разгартую да 180 градусаў духоўку. Тушым да гатоўнасці бульбы і круп, яшчэ 10-15 хвілін. У гатовую крупеню высыпаем кроп.

(у выглядзе адварной каўбаскі, абкачанай у сыхарах). Плюс пюрэ з пастарнаку, ікра з баравікоў і журавінавы соус. Гэта ўсё я прыгатавала за 45 хвілін. Справа ў спрыце і майстэрстве. Я магу рабіць чатыры працэсы адначасова. Прафесійны кухар не стаіць з таймерам. Усё глядзіцца па кандыцыі. Ужо інтуітыўна разумееш, калі цыбулю ці мяса трэба зняць з патыльні.

— Ці ёсць прадукты, якія, на ваш погляд, звычайныя гаспадыні пакуль недаацэньваюць?

— Я сама, калі прафесіяна кухня не займалася, не любіла курыных грудак. Яны мне зда-

Універсальныя прыправы, папулярныя ў нашых гаспадынях, — гэта бяда. Там, акрамя сумесі спецыяў, дадаюць яшчэ ўзмацняльнікі смаку — той жа глутамат натрыя, напрыклад. Лепш браць спецыяў ў чыстым выглядзе. Калі іх сам міксуеш, атрымліваецца цікавыя спалучэнні. З сумессяў я выкарыстоўваю толькі кары, хмелі-сухлі і правакасныя травы. Вельмі люблю зіру (кумін). Гэтая прыправа шырока выкарыстоўваецца ў мексіканскай, усходняй кухні. Яна добра спалучаецца з мясам. Часнок шмат якія стравы раскрывае пановаму. У залежнасці ад таго, якая інтэнсіўнасць смаку патрэб-

А ЦЯПЕР — БУЛЬБЯНІКАЎ З ГРЫБАМІ!

Больш за 100 аб'ектаў грамадскага харчавання сталіцы возьмуць удзел у Тэдыні беларускай кухні, які пройдзе ў Мінску з 7 па 13 снежня, паведамліў у галоўным упраўленні спажывецкага рынку Мінгарвыканкама.

Наведвальнікам кавярняў і рэстаранаў прапануюць пляць страў: салату са смажанай грудзікі гародніны (50 тыс. руб.), курніну поліўку з часночным грэнкамі (40 тыс. руб.), драпікі з каўбасой па-вясковаму (90 тыс. руб.), бульбянікі з грыбамі пад смятаным соусам (50 тыс. руб.), тварожнікі з арэхамі і мадова-журавінавым соусам (40 тыс. руб.). Стравы, які заўсёды, будуць прыгатаваныя па адзінай рэцэптуры і тэхналогіі, незалежна ад фармату аб'екта.

Падобнае мерапрыемства пройдзе ў сталіцы ўжо восьмы раз (нагадаем, што ўпершыню Тэдынь беларускай кухні адбыўся ў Мінску ў верасні

2013 года). Прыхільнікі нацыянальнай кухні ўжо ацанілі «Плато сялянскае», «Поліўку грыбную», «Бабку бульбяную», «Дранікі са смятанай», «Плячэста са свінаго кумпяка» і «Варшчакі з грэцкімі блінамі», закускі з курцы з вядлінай і зялёным гаршком, суп халодны са шчаўра са смятанай і маладой бульбай, рыбу на топленым масле з запечанай бульбай, калдуны з мясам, рыбнік з тоўчанай бульбай і белым соусам, плячыста з бульбянымі драпікамі і соусам з кіменам, гуляш па-радзеўляўску з грэцкай кашай і іншае.

Павялічылася колькасць удзельнікаў Тэдыня беларускай кухні: з 10-15 да 100 аб'ектаў грамадскага харчавання. У многіх з іх складалася кола пастаянных кліентаў і аматараў нацыянальнай кухні. Вялікую цікавасць да яе праяўляюць і гасці горада, асабліва іншаземцы.

Сяргей РАСОЎКА. rs@zviazda.by

Будзь у курсе!

ЧЫГУНКА ўВОДЗІЦЬ НОВЫ ГРАФІК РУХУ ЦЯГНІКОЎ

З 13 снежня на дарогах краін Садружнасці ўвядзіцца графік руху цягнікоў на 2015-2016 гады. Ён будзе рэгуляваць рух 161 пары пасажырскіх цягнікоў, 28 пар прыгранічных прыгарадных цягнікоў, 211 прычальных і бесперасадчых пасажырскіх вагонаў па 119 маршрутах, якія праходзяць па тэрыторыі Садружнасці.

Расцэнне аб пераносе тэрміну ўводу новага графіка руху цягнікоў з апошняй нядзелі мая, як гэта было раней, на другую нядзелю снежня было прынята на 61-м пасяджэнні Савета па чыгуначным транспарце дзяржаў — удзельніц Садружнасці, які адбыўся ў кастрычніку 2014 года ў Баку. Гэта было абумоўлена тым, што раней новы графік руху цягнікоў, уведзены ў маі, даводзілася карэкціраваць яшчэ ў снежні, калі свае расклады руху ўводзілі ў дзеянне чыгушні краін Еўропы.

Беларуская чыгушніца ў міжнародных зносінах у графіку на 2015-2016 гады чыгнік №115/116 Мінск — Варшава пераведзены ў разрад «па ўказанні», у сувязі з чым у саставе чыгніка №9/10 Масква — Варшава ўзгоднена курсіраванне ў штодзённых зносінах двух вагонаў Мінск — Варшава.

Упершыню ў новым графіку з'явіўся дадатковы бесперасадчаны вагон Мінск — Бар, які звязвае Беларусь з

№132/131 Брэст — Масква. Яны будуць курсіраваць з 24 снежня 2015 года па 11 студзеня 2016-га, з 4 сакавіка па 9 сака

ЖЫРАНДОЛЯ

Наш культурны асяродак

Выпуск № 41 (298)

■ Сцэнплан

АПЛАДЫСМЕНТЫ — НАЙЛЕПШАЯ ПЛАТА

Артысты з больш як дваццаці краін прыедуць на оперны форум

Сусветныя оперныя «зоркі», найлепшыя тэатральныя вакалісты, славуціцы нацыянальных культур збіраюцца ў Мінску разам з вядучымі салістамі беларускага тэатра, каб выканаць партыі ў самых лепшых пастаноўках Вялікага тэатра Беларусі на Мінскім міжнародным Калядным оперным форуме. Ужо шосты снежань Мінск становіцца месцам сапраўднага відэаішоўнага свята, тым болей што оперным форумам праграма тэатра не абмяжоўваецца: 9 снежня тут адкрыецца II Мінскі міжнародны Калядны конкурс вакалістаў. Сёла гэта розныя мерапрыемствы (у адрозненне ад мінулага года), але ў нечым усё ж такі сумесныя — пераможцы конкурсу вакалістаў выступяць на сцэне Вялікага тэатра ў грандыёзным гала-канцэрце «Зорак» сусветнай оперы.

Сцэна тэатра стане пляцоўкай для трох опер і канцэрта маладых выканаўцаў «Італьянская страць». Увогуле ўдзел у форуме прымуць прадстаўнікі больш як дваццаці дзяючых краін. Адкрыецца ён 16 снежня з пастаноўкі Міхаіла Панджэвідзе «Царская нявеста» Мікалая Рымскага-Корсакава, у якой партыю Марфы — галоўную жаночую ролю — выканае салістка Вялікага тэатра Расіі, лаўрэат міжнародных конкурсаў Венера Гімідзіева. Да 175-годдзя з нараджэння Пятра Чайкоўскага прымержана опера «Еўгеніі Ангелі», галоўную партыю ў якой выканаюць салісты Вялікага тэатра Расіі. «Упершыню такі зорны склад будзе спяваць у нашым спектаклі», — кажа генеральны дырэктар Вялікага тэатра Беларусі Уладзімір ГРЫДЗІОШКА. Трэцяй операй стане праслаўленая «Кармэн» Жоржа Бізэ, дзе галоўную партыю цыганкі выканае народная артыстка Украіны Анжэліна Шавачка (яе лічаць адной з самых найлепшых у свеце выканальніц Кармэн).

■ Прэм'ера

КАРЦІНА БЕЛЫМ

ДРУЖА ПРАВЯРАЕЦА МАСТАЦТВАМ

А майстэрства акцёраў — спектаклем «Art». Таму што вынік, як прагучыць п'еса вядомай французскай аўтаркі Языны РЭЗЫ, залежыць менавіта ад іх. Як спачатку задаецца інтрыга, так і трымаюць яе артысты да самага канца: дык паб'юцца яны ці паміраюцца, тры цудоўныя хлопцы, за кожнага з якіх перажываеш падчас спектакля?

Менавіта таму, якія б ні былі геніяльныя акцёры, рэжысуру пры гэтым ніхто не выключае — каб усё яны існавалі на нерве. Гэта разумеюць акцёры Купалаўскага тэатра пад кіраўніцтвам рэжысёра Мікалая Пінігіна. Паставіць гэтую п'есу трэба так, каб за камедыяй і смехам чыталася сур'ёзная тэма: што значыць дружба паміж людзьмі і чым не шкада ахвяраваць дзеля яе?

«...Серж набіў карціну, палатно метр шасцідзесяць на метр дваццаці. Карціна белая. Але калі прыглядзецца, то на белым фоне відаць белыя палосы». Марка ўразіла не столькі сама карціна, колькі яе кошт — 200 франкаў. За што? За твор мастака Андрэаса, упэўнены Серж. У той час як Марк не лічыць творам мастацтва тое, дзе нічога няма. Пра ўстае, вядома, не спрачаюцца, але тут жа справа ў тым, каб патлумачыць сяброў, што ён зрабіў глупства, мякка кажучы.

Усё, што гаворыцца далей, гучыць ужо жорстка. І адзін, і другі спрабуюць заручыцца падтрымкай свайго погляду ў Івана, які спачатку ўсё робіць так, каб яго думка нікога не абражала, а дапамагла сябрам прымірыцца. Дарэмна: спакуса залучана. Спрэчка пра сучаснае мастацтва ператвараецца ў высвятленне адносін, абурэнні, сварку і ледзь не бойку. Але ж нешта ўсё ж звязвае гэтых трох такіх розных мужчын? Напэўна, ж яны кантактуюць і разам вяртаюцца на працягу гэтых 15 гадоў не толькі тады, калі трэба паскардзіцца на былую жонку ці абмеркаваць сяброўку ці нявесту. Напэўна,

яны адчуваюць патрэбу адзін у адным, каб можна было быць сабой, разнаволіцца, сказаць усё, што думаеш. Вось гэта яны і робяць зараз. Але кожны ўсё ж так ці інакш шукае магчымасць новых размоў — з даверам і магчымасцю казаць усё. Інакш — якая дружба?

Гэта імкнуліся дзясці падчас прэм'еры акцёры Сяргей Чуб (Серж), Арцём Бародзіч (Марк), Павел Харланчук-Южакоў (Іван) пад кіраўніцтвам рэжысёра Мікалая Пінігіна ў Нацыянальным акадэмічным драматычным тэатры імя Янкі Купалы. Для Пінігіна «Art» — спектакль невыпадковы. Ён ужо ставіў гэтую п'есу напрыканцы 90-х гадоў з Віктарам Манавым, Сяргеем Жураўлем, Ігарам Забарам. Гэта быў вельмі паспяхова спектакль: сапраўды, дыялогі простыя, але такія тонкія і трэпныя, што складана ўтрымлівацца ад смеху. Тое, што можа задаволіць глядача абсалютна любога, незалежна ад яго паглыбленасці ў выўленчае мастацтва. Проста таму, што сама сітуацыя вельмі чалавечая, паказвае, якія крокі адносін паміж людзьмі. Невыпадкова гэтая п'еса здабыла поспех ва ўсім свеце, атрымлівала міжнародныя прызвы і нават зване «камедый года».

Цяпер гэты тонкі і смешны спектакль прыходзіць у рэпертуарны тэатр. Зразумела, што глядацкая прыхільнасць забяспечана: любяць у нас камедыі. А тут

яна наогул бяспроігрышная. У тэатры імкнуліся зрабіць яе яшчэ і па-сучаснаму мінімалістскай, у духу карціны, якую купіў Марк: баяла сцяна з чорнай плямай, у якую лёгка ўпісалася белая карціна. Белая мэбля строгай формы (сцэнаграфія Аляксандра Арлова з Санкт-Пецярбурга). Акцэнт на героах (над касцюмамі працавала Людміла Ганчарова) — у строім строі Марк, больш вытанчаны Серж, абсалютна дэмакратычны, у куртачцы і кедах імпульсіўны Іван (ён нават раздзяваецца і робіць сабе душ на сцэне, каб зноў адзецца і прадуючы прыемы вачар з сябрамі — і ўсё гэта за час аднаго манолу).

Яны розныя. Можна, таму адчуваюць патрэбу адзін у адным? Бессэнсоўна капацца ў чужой душы, нікога не пераробіць. Але на разуменне блізкага сябра ў любых сітуацыях спадзявацца хочацца. І яшчэ сябры могуць дапамагчы стаць лепшым. Нават калі ты з імі катэгарычна не згодны.

Так, можна сказаць, што карціна белая. Але паспрабаваць разгледзецца на ёй белыя лыжнікі, які скіроўваецца ўніз і губляецца за паваротам. Паваротаў сюжэту п'еса прапаноўвае некалькі. У выніку спектакль усё ж прыводзіць кожнага да ўласнага адказу на пытанне: «Навошта Серж купіў карціну?»

Ларыса ЦІМОШЫК.

tsimoshyk@zviazda.by

■ Творцы

МАТЫЛЁК З ЦЁПЛАЙ КРАІНЫ

Первана — значыць матылёк. Імя, рэдка нават для яе радзімы — Туркменстана. Але яно так пасуе дзяўчыне: тоненькая і лёгкая, яна ўмее рабіць так, каб рухі здаваліся палётам. І гэта можна убачыць. Первана Мырадава пасля заканчэння Беларускага дзяржаўнага харэаграфічнага каледжа папоўніла трупы балета ў Вялікім тэатры Беларусі. Менавіта ў Беларусь яна прыехала 10 гадоў таму маленькай дзяўчынкай, каб спасцігаць таямніцы мастацтва, якое заворавае. Бацькі прынялі выбар сваёй Перы, разумеючы: няхай іх дачушка далёка, але яе можна пакінуць у дружалюбным Мінску. Таму што скарачанае Перы — значыць анёл. У ёй самой ёсць сіла, што стварае будучыню. На сваю будучыню дзяўчына гатовая працаваць і далей. Што адметна, у Беларусь.

— Як атрымалася, што вы «захварэлі» на балет?

— Мне было 7 гадоў. Мая педагог, якая вучыла мяне ў Туркменстане, адкрыла свет мастацтва. У балет мяне прывяла мама. Яна працуе ўрачом анэстэзіялагам-рэаніматалагам, мой тата — мыльнік. Простыя людзі, якія не маюць дачынення да творчых прафесій. Але калі я пачала займацца з педагогам, мы ўбачылі і зразумелі, што гэта, і мама захачела, каб я дасягнула нечага ў гэтай сферы. Бацькі пачалі сачыць за мной, сталі глядзець спектаклі, каб зразумець, што гэта за мастацтва. Калі я прыежджаю, то паказваю свае спектаклі, якія танцавала, і яны задовольныя.

— Як прымалася рашэнне паступаць у Мінск — гэта ж не проста ў іншы горад, гэта нават у іншую краіну адправіць маленькае дзіця? Колькі вам было гадоў?

— Мне было 10 гадоў. Бацькам было цяжка мяне адпусціць. Але Беларусь — дружалюбная гасцінная краіна, мы гэта ведалі. Я знайшла ў інтэрнеце інфармацыю пра каледж у Мінску, што тут вучыліся добрыя артысты, такія як Ігар Колб, Іван Васільев. Былі добрыя водгукі. Таму я і прыехала сюды. Бацькі казалі: «Калі табе падабаецца, то мы згодны на усё». І яны былі спакойныя ўвесь час яшчэ і таму, што ў каледжы былі добрыя выхавальнікі.

Я дзевяты год жыў у Мінску. Беларусь таксама стала для мяне родным месцам: большую частку дзяцінства я правяла тут. Сама пра сябе клапацілася, усё перадавальвала. Бацькі, вядома, дапамагалі, але напачатку было цяжка асвоіцца.

За гады вучобы балет стаў для мяне сэнсам жыцця. У мяне з'явіліся мары і мэты, імкненне дасягнуць іх. Гэтая прафесія зрабіла з мяне асобу. Маім педагогам была Ніна Давыдзюшка, якая шмат для мяне зрабіла, дала магчымасць раскрыцца, за што я вельмі ёй удзячна. Інэса Анатоліева Душкевіч таксама са мной шмат разгаварвала. Каледж дае прафесіяналізм, магчымасць разумець, што значыць быць артыстам балета. Калі я была маленькай, то не ўсведамляла, наколькі гэта цудоўная праца, проста рабіла рух. Потым, калі пастала, стала разумець, наколькі гэта цяжка, трэба ўсё прапускаць праз сябе.

— Бацькі часта прыезджалі да вас, маглі сачыць за вашымі творчымі дасягненнямі?

— Мама прыежджала некалькі разоў, напрыклад, у 7-м класе, апошні раз — на выпуск у каледжы. На выпускным канцэрце ў каледжы я танцавала адажыя з

«Пахіты» і з «Шчаўкунка». Мама вельмі радавалася. Яны рэдка прыежджаюць і вельмі сумуюць: брат мой вучыцца ў Англіі, яны цяпер адны. Але атрымліваецца, што часцей я езджу дадому: адзін ці два разы на год.

— Сумуеце па радзіме?

— Так. Там мае родныя людзі. І дадому хочацца. І пабачыць сваю краіну — сумую па родных мясцінах. Я люблю сустрэцца з сябрамі, з якімі даўно не бачыліся. Я ў сталіцы жыў. Ашгабад лічыцца самым мармуровым горадам у свеце. Заўважаю, як мая краіна становіцца больш прыгожай, наш прэзідэнт шмат пабудаваў. Туркменстан — вельмі сучасная краіна. І Беларусь мне падабаецца, яна стала для мяне роднай, ёсць у Мінску прыгожыя месцы, дзе мы з задавальненнем гуляем: на Нахіме вечарам, калі вяртаемся пасля спектакля. Глядзіш навокал і атрымліваеш задавальненне ад жыцця.

— Збіраліся пасля заканчэння вярнуцца дадому ці застацца тут?

Фота А. Александрова МАШВЕНСКИ

— Я хацела застацца тут. Мне вельмі падабаецца наш тэатр. Ён багаты гісторыяй, мне падабаецца, што трупа часта ездзіць на гастролі, Беларускі балет цудоўна успрымае публіка. Мне падабаецца рэпертуар Нацыянальнага акадэмічнага Вялікага тэатра оперы і балета Беларусі. Калі мне прапанавалі тут працаваць, я адразу пагадзілася.

Пасля заканчэння каледжа мы спачатку працуем у кардэбалеце. Гэта патрэбна, каб умацаваць, прыжыцця, зразумець «кухню» тэатра. Адрозна пасля каледжа цяжка прыйсці і стаць салісткай — трэба, каб паступова нарасталася майстэрства. Я занятая ў шмат якіх спектаклях: у «Серанадзе», «Шчаўкунку», «Лебядзіным возерам»,

«Баядэрцы», «Рамза і Джуньце»... Яшчэ ў каледжы я танцавала Машу ў «Шчаўкунку», мне вельмі падабалася, таму што балет даволі романтичны. Наогул я больш люблю романтичныя балеты.

Юрыі Антонавіч Траян мне дае некаторыя сольныя ролі, напрыклад партыю маленькага лебедзя, каб выпрабаваць мае магчымасці. Таму, каб выказаць маё жыццё ў тэатры, будзе залежыць толькі ад мяне. Але пакуль я разумею, што павінна падрыхтавацца фізічна, умацавацца, каб далей стаць салісткай.

— Ёсць мара пра нейкую канкрэтную ролю?

— Я хацела б станцаваць Адэту-Адзілію. Гэта мая мара з самага дзяцінства. І мая мама заўсёды марыла, каб яна прыйшла ў тэатр, сядзела ў першым радзе, глядзела на мяне. Я па натуре больш Адэта, але Адзілію сыграць цікава трэба раскрыць рысы характару, працаваць не толькі фізічна, але і душой. Характарнаму танцу нас вучыла Ніна Дзючэнка, цудоўны педагог, якая дапамагала раскрыць вобразы герояў. Калі ты не будзеш паказваць эмоцыі, а рабіць толькі механічныя рухі, то ніхто не зразумее, пра што ты танчэш.

— Калі выходзіце на сцэну, думаеце пра тое, што хочаце сказаць глядачу?

— Так. Заўсёды. Нават калі танчэш з партнёрам, то з ім у гэты момант трэба размаўляць — праз рухі, каб гэта адчуваў глядач, перадаць пацуюці. Усё-такі гэта мастацтва.

— Вы пару месяцаў у трупе. Як ставяцца ў тэатры да навікоў?

— Тэатр вельмі дружалюбны. Я і трое дзятчак з выпуску трапілі ў гэты тэатр, усё цяпер сядзім у адной грывёрцы. Жыву я разам з дзятчачкай з Японіі (здзімаем кватэру). У нашай трупе ёсць артысты з розных краін, таму ніякіх праблем не ўзнікае. Мы сябруем з дзятчачкай з Беларусі — запрашалі ў госці на дзень нараджэння. Некаторыя з тых, хто ўжо даўно працуе, дапамагаюць: калі часоцы не ведаеш, то падкажыць. Мне падабаецца тут працаваць. І педагогі вельмі добрыя. Са мной займаюцца Таццяна Міхайлаўна Яршова і балетмайстар Аляксандра Ціхамірава.

— У момант канкурэнцыі ёсць?

— Як у любой сферы, напэўна. Але тут, мне здаецца, меней канкурэнцыі, і няма такога, як некаторыя апісваюць закуліснае жыццё.

— У балеце усё залежыць ад таго, колькі гадзін чалавек здольны стаяць ля станка?

— Праца важная. Але не ў гадзінах справа. Проста трэба кожны дзень цалкам аддаваць сябе падчас заняткаў. Можна нават займацца і гадзіну, але поўнаасцю аддавацца працы.

— Вашы аднагоду імікнуцца цікава бавіць час (гэта выглядаць можа па-рознаму). На дыскатках патанцаваць любіце?

— Прыйсці адпачыць пасля працы для мяне нашмат важней, каб аднавіць сілы. Я стараюся вольны час праводзіць спакойна. Калі сама не занятая ў спектаклі, то прыходжу на спектаклі ў наш тэатр. Мне вельмі спадабалася «Карміна Бурана» ў пастаноўцы Валянціна Елізар'ева. Але больш за ўсё люблю «Лебядзінае возера». Вельмі рэдка мы ходзім у кіно... Выхадзіць ёсць — трэба прыгатаваць нешта. Люблю стравы з нацыянальнай кухні — плоў, манты, але вельмі рэдка гатую.

— Беларускую кухню асвоілі?

— Так, я навучылася рабіць драчнікі, рабіла са смятанкай дома — для таты.

— Ёсць нешта, да чаго вы яшчэ не прывыклі ў Беларусь?

— Кожны раз, калі тэмпература на вуліцы апускаецца ніжэй за нуль, я пачынаю мерцнуць, таму заўсёды добра апранаюся. Я ж прыехала з цёплай краіны.

Ларыса ЦІМОШЫК. tsimoshyk@zviazda.by

■ Кінакрокі

ШТО ДЗЕНЬ НАСТУПНЫ НАМ РЫХТУЕ

Марлен Дзітрых і героі беларускіх рэжысёраў на вялікім экране

Снежанскі вялікі экран радуе падзеямі. Да дня беларускага кіно, які адзначаецца 17 снежня, прымержава праграма фільмаў з нацыянальнага конкурсу сёлётыяга кінафестывалю «Лістапад». Праект Cinemascope з дапамогай пасольства Германіі ў Беларусі арганізуе ў кінатэатры «Ракета» серыю паказаў ранняга гукавога нямецкага кіно, а ў «Перамоце» да 10 снежня будуць ісці фільмы фестывалю «Чалавечая годнасць, роўнасць і справядлівасць», сярод якіх пераможца Канскага кінафестывалю «Дзіпан» Жака Адзіяра.

Напэўна, нацыянальны конкурс сёлётыяга кінафестывалю «Лістапад», гэта значыць конкурс беларускага кіно, абмяркоўваўся ў нашай медыяпрасторы падчас працы форуму больш за ўсё. Нават пераможцы Канскага, Берлінскага і Венецыянскага фестывалю — карціны «Дзіпан», «Таксі» Джафара Панахі, «Голуб сядзеў на галіне, раздумваючы аб быцці» Роя Андэрсана — не змалі пераагнуць у папулярнасці беларускія карціны. Даўгачаканая «Маладоцы» Паола Саранціна ці «Любоў» Гаспара Наз не атрымалі такой цікавасці з боку сталічнага глядача, як «Гараш» Андрэя Курэйчыка ці «Госці» Андрэя Куцілы. Пасля запублічнай залы ў Цэнтральным на «Краіне Оз» Васіля Сігаравы ўвага ўсё роўна канцэнтравалася на каразых нашых кароткамэтражах.

Таму усё фільмы нацыянальнага конкурсу, а гэта 34 поўнаметражныя і кароткамэтражныя, ігравыя, дакументальныя і анімацыйныя карціны, на працягу снежня па аўтарках, чашчывах і суботах будуць дэманстравацца ў Музеі гісторыі кіно. Дарэчы, яго дырэктар Ігар Аўдзееў быў сёлета старшынёй міжнароднага журы нацыянальнага конкурсу. Гэтая праграма — добрая магчымасць пазнаёміцца з сучаснымі беларускімі аўтарамі, большасць з якіх прадстаўляе незалежны кінематаграф.

У свай час удзельнікі конкурсу адбіраліся з больш як ста заявак і на словах праграма да дырэктара нацыянальнага конкурсу Мікалая Лаўранюка, выбіраць было з чаго: «Нягледзячы на складаную сітуацыю ў айчынным кіно, ёсць людзі, што працягваюць здымаць фільмы, і часта сапраўды ў «партызанскіх» умовах. У гэтым годзе складалася даволі цікавая праграма. Большасць аўтараў не маюць індустрыяльнай падтрымкі, але ў іх працах расчароўваюцца актуальныя для нас тэмы. Ёсць маладыя рэжысёры, што не баяцца шукаць новае кінамоў і смела выказваюцца пра тое, што хвалюе. Патэнцыял у беларускім кіно ёсць — пытанне

Кадр з фільма «Дзіпан» Жака Адзіяра.

толькі ў тым, як стварыць сістэму для яго развіцця».

Любая магчымасць паказаць беларускія карціны глядачу ўжо ўлісваецца ў сістэму развіцця беларускага кінематографа, таму важна не абмежавацца толькі пляцоўкамі міжнароднага мінскага кінафестывалю. Частка неігравых фільмаў і кароткамэтражных ігравых ужо была паказана на гэтым тыдні ў музеі, а 17 снежня — менавіта ў тэатры «Ракета» будуць паказаны тры пераможцы нацыянальнага конкурсу — фільмы «Госці» Андрэя Куцілы, «Беларускі псіхалаг» Мікіты Лаўраўскага і «Пра вала» Яўгена Надтачэя.

У межах праекта «Веймарскае кіно. Нараджэнне гукі» ў «Ракете» будуць паказаны тры фільмы адных з найлепшых рэжысёраў не толькі веймарскага кіно, а ўвогуле сусветнага. 11 снежня на вялікім экране можна будзе убачыць карціну «Блакитны анёл» з непараўнальнай Марлен Дзітрых, якая ў свой час уцякла з фашысцкай Германіі і, быўшы яшчэ малавадым берлінскай актрысай, сыграла ў галівудскай пастаноўцы амерыканскага рэжысёра аўстрыйскага паходжання Езэфа фон Штэрнберга, які, можна сказаць, адкрыў у ёй новую «зорку» сусветнага кінематографа. Нягледзячы на тое, што праз пэўны час творчыя шляхі актрысы і рэжысёра разышліся, у спадчыну нам засталіся іх лепшыя супраць — «Марока», «Бялявая Венера», «Шанхайскі экспрэс» і, у прыватнасці, «Блакитны анёл».

Мабузэ, гулец» пра верхавада групы бандытаў, што ўмела хаваецца ад паліцыі.

Нарэцце, трэцім фільмам праграмы стане «Вампір: сон Алана Грэя» Карла Тэадора Дрээра. Дрээр — адзін з асноўных рэжысёраў гісторыі кіно. Побач з Бунуэлем, Феліні і Бергманам ён фігуруе ў формуле мастацтвазнаўцы-тэалага Амедея Эйфры пра прысутнасць і адсутнасць Бога ў кіно: у фільмах Дрээра прысутнасць Бога ўказвае на яго прысутнасць. Рэжысёра цікавіць свет, створаны Богам, чалавек у адносінах з рэлігіяй, псіхалогія і паводзіны героя з пункту гледжання граху і святасці. Напрыклад, у слаўтай карціне «Страсці Жанны Д'Арк», дзе галоўную і амаль адзіную ў жыцці кінарэлю выканала Марыя Фалькэнці, Жанна аказваецца на інквізіцыйным судзе, над пільным позіркм духоўнікаў, на тварох якіх адбываецца смяротныя грахі.

І нарэцце, ужо восьмы раз у Мінску прыходзіць кінафестываль «Чалавечая годнасць, роўнасць і справядлівасць», што пачаўся 1 снежня. Праграма складаецца з дзясці карцін, тут будзе паказаны фільм «Дзіпан» Жака Адзіяра, пераможца Канскага кінафестывалю. «Таксі» і «Голуб сядзеў на галіне, раздумваючы аб быцці», таксама пераможцы сусветных кінафестывалю, ужо прайшлі ў мінскім пракасе, а «Дзіпан» застаўся на дэсерце. Акрамя яго ў праграме фільмы з ЗША, Фінляндыі, Даніі, Германіі, Швецыі, Францыі, а таксама карапуцкі. Усе паказы, арганізаваныя пры дапамозе адпаведных пасольстваў, можна наведаць бясплатна, папярэдне перад паказам атрымаўшы квіток у «Перамоце».

Ірэна КАЦЯЛОВІЧ. katsyalovich@zviazda.by

Пераможца нацыянальнага конкурсу — анімацыйны фільм «Пра вала».

К публикации Коммунального топографо-геодезического унитарного предприятия «ГОМЕЛЬГЕОДЕЗЦЕНТР» о проведении аукциона на право заключения договоров аренды земельных участков в г. Гомеле, который состоится 23 декабря 2015 г. (объявление опубликовано в газете «Звезда» 21 ноября 2015 г.), добавляется лот № 7 в следующей редакции:

Table with 10 columns: № лота, Адрес земельного участка, Кадастровый номер участка, Площадь, целевое назначение, Характеристика расположенных на участке инженерных коммуникаций, Срок аренды, Начальная стоимость, Сумма задатка, Затраты на подготовку документации.

Лот № 7 выставляется на аукцион повторно, извещение опубликовано 7 марта в газете «Звезда». Контактные телефоны: 41-97-86. Наш сайт: www.gorod.gomel.by

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА Организатор аукциона: Коммунальное консалтинговое унитарное предприятие «Витебский областной центр маркетинга»... 210015, г. Витебск, проезд Гоголя, 5, эт. (0212) 42-61-62.

Заявления на участие в аукционе о всеми необходимыми документами принимаются в рабочие дни с 8.30 до 17.30 по адресу: г. Витебск, проезд Гоголя, 5 и в ККУП «Витебский областной центр маркетинга»... 210015, г. Витебск, проезд Гоголя, 5, эт. (0212) 42-61-62.

РУП «Институт недвижимости и оценки» (Организатор аукциона) по поручению комиссии по работе с имуществом, обращенным в доход государства...

СТАНЦИЯ ТЕХНИЧЕСКОГО ОБСЛУЖИВАНИЯ площадью 3 161,3 м², расположенная по адресу: Минская обл., Вилейский р-н, Осиповичский с/с, Шилковский ул. Советская, 9. Начальная цена – 1 658 880 000 бел. руб.

№1-С/2016 ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА по продаже земельных участков в ЧАСТНУЮ СОБСТВЕННОСТЬ в г. Гомеле

Table with 7 columns: № лота, Адрес земельного участка, Кадастровый номер участка, Площадь, Наличие ограничений, Целевое назначение, Начальная стоимость, Сумма задатка, Затраты на подготовку документации.

1. Организатор аукционных торгов – Коммунальное топографо-геодезическое унитарное предприятие «Гомельгеодезцентр» (далее – Государственное предприятие «Гомельгеодезцентр»). 2. Объекты выставляются на аукционные торги в соответствии с Положением о порядке организации и проведения аукционов по продаже земельных участков в частную собственность...

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ В ЧАСТНУЮ СОБСТВЕННОСТЬ ЗЕМЕЛЬНОГО УЧАСТКА ДЛЯ СТРОИТЕЛЬСТВА И ОБСЛУЖИВАНИЯ ОДНОКВАРТИРНОГО ЖИЛОГО ДОМА В БОБРУЙСКОМ РАЙОНЕ

Table with 8 columns: Номер лота по порядку, Местоположение земельного участка, Начальная цена (руб.), Размер задатка (руб.), Расходы, связанные с подготовкой аукциона и документации, Условие проведения аукциона, Характеристика земельного участка, Кадастровый номер, Инженерная и транспортная инфраструктура, Дата проведения аукциона, Последний день приема заявлений.

ПРИМЕЧАНИЕ: Аукцион состоится в 15.30 по адресу: г. Бобруйск, ул. Пушкина, 215-а, 2-й этаж, малый зал заседаний. Заявления принимаются по адресу: г. Бобруйск, ул. Пушкина, 215-а, каб. 61, в рабочие дни с 08.00 до 17.00 с 1-го дня после публикации извещения в СМИ.

Центр Промышленной Оценки • Организация аукционов • Оценка всех видов имущества

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА Организатор аукциона: ЗАО «Центр промышленной оценки» г. Минск, ул. Мележа, 5/2, офис 1703. Продавец: ОАО «Белметалл» г. Минск, пр-т Партизанский, 174, к. 301.

Table with 4 columns: Назначение, Наименование, Общая площадь (кв.м), Инвентарный номер.

Оборудование: два котла стальных твердотопливных бытовых КСТБ-95 (инв. №0000250 и инв. №0000251), установленные в здании производственного корпуса... Зеленые насаждения (37 шт.), в том числе: тополь – 1 шт., береза – 3 шт., клен – 3 шт., американский клен – 5 шт., яблоня – 6 шт., вишня – 6 шт., слива – 13 шт.

Если между продавцом и покупателем (победителем аукциона либо единственный участник аукциона, согласившийся приобрести предмет аукциона по начальной цене, увеличенной на 5%) в течение срока, установленного для подписания договора купли-продажи, не достигнуто договоренности по срокам и о порядке оплаты за предмет аукциона...

Срок подписания договора купли-продажи: 15 рабочих дней после проведения аукциона. Порядок проведения аукциона, оформления участия в аукционе, а также определения лица, выигравшего аукцион, оговорен в условиях его проведения...

Уважаемые акционеры ОАО «Рис»! 24 декабря 2015 года СОСТОИТСЯ ВНЕОЧЕРЕДНОЕ ОБЩЕ СБОРАНИЕ АКЦИОНЕРОВ ОАО «Рис».

24 декабря 2015 года СОСТОИТСЯ ВНЕОЧЕРЕДНОЕ ОБЩЕ СБОРАНИЕ АКЦИОНЕРОВ ОАО «Рис», расположенного по адресу: Минская область, Минский район, 223014, аг. Крупица.

Собрание пройдет по адресу: Минская область, Минский район, аг. Крупица, ул. Садовая, д. 20, административное здание ОАО «Рис», первый этаж, актовый зал.

ПОВЕСТКА ДНЯ СОБРАНИЯ: 1. Утверждение результатов закрытой подписки на акции дополнительного выпуска. 2. Утверждение решения о выпуске акций.

С материалами, подготовленными к собранию, можно ознакомиться по адресу: Минская область, Минский район, аг. Крупица, ул. Садовая, 20, ОАО «Рис» (кабинет юрисконсульта) в рабочие дни (понеделник-пятница) с 4 декабря 2015 г. по 23 декабря 2015 г. (время работы с 13.00 до 16.00) либо 24 декабря 2015 г. по месту проведения собрания.

Начало работы собрания – 24 декабря 2015 г. в 11.00. Дата составления списка лиц, имеющих право на участие в собрании акционеров: 3 декабря 2015 года. Для регистрации при себе иметь следующие документы: акционеру общества – паспорт, представителю акционера – паспорт и доверенность, заверенную в установленном порядке.

ВНИМАНИЮ ПРЕДПРИЯТИЙ, ОРГАНИЗАЦИЙ И ИНДИВИДУАЛЬНЫХ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЕЙ! Фондом «Гродноблимущество» проводится аукцион ПО ПРОДАЖЕ ЗДАНИЯ ШКОЛЫ С ПРИСТРОЙКАМИ И ПРИНАДЛЕЖНОСТЯМИ, расположенного по адресу: Волковысский район, Росский с/сельсовет, агрогородок Дубовицы, улица Центральная, 16, с установлением начальной цены продажи равной одной базовой величине, определенной законодательством.

Аукцион состоится 17 декабря 2015 года в 11.30. Заявки на участие в аукционе принимаются по адресу: город Гродно, улица 17 Сентября, 39. Последний день подачи заявлений на участие в аукционе – 11 декабря 2015 года до 15.00.

Последний день подачи заявлений на участие в аукционе – 11 декабря 2015 года до 15.00. Подробная информация по телефону: в городе Волковыске – (801512) 4-50-25; в городе Гродно – (80152) 772915, 722518.

ИЗВЕЩЕНИЕ ОБ ОТКРЫТОМ АУКЦИОНЕ ПО ПРОДАЖЕ ЗЕМЕЛЬНЫХ УЧАСТКОВ В ЧАСТНУЮ СОБСТВЕННОСТЬ

Дата, время и место проведения аукциона: 30 декабря 2015 года в 10.00 в здании Сорочинского сельсопкома д. Сорочино.

Место, дата и время начала и окончания приема заявлений, прилагаемых документов: Заявления принимаются с 28 ноября 2015 года до 26 декабря включительно с 8.00 до 17.00 в рабочие дни в здании Сорочинского сельсопкома исполнительного комитета по адресу: Витебская область, Ушанский район, д. Сорочино.

Наименование объекта: Земельный участок. Целевое назначение: Для строительства и обслуживания жилого дома Витебская область, Ушанский район, д. Мосар, ул. Заозерная, д. 2.

Размер задатка, руб.: 2 000 000, уплачивается при подаче заявления на регистрацию участника аукциона. Получатель: Главное управление МП по Витебской области, р/с 3641328061099, филиал 216 ОАО «АСБ – Беларусбанк», код 0489 г. Полоцк, УНП 300007045, код платежа 04901.

Условия продажи объекта: Внесение победителем аукциона платы за земельный участок, возмещение расходов, связанных с подготовкой и проведением аукциона и формированием земельного участка, в том числе с государственной регистрацией в отношении создания земельного участка, осуществление в двухмесячный срок после принятия решения о предоставлении ему земельного участка, государственной регистрации права на этот участок, получение в установленном порядке технической документации и разрешения на строительство жилого дома, занятия участка не позднее одного года после получения свидетельства государственной регистрации и права на него.

Фондом «Гродноблимущество» 29 декабря 2015 года в 11.30 по адресу: г. Гродно, ул. 17 Сентября, 39 проводится аукцион по продаже имущества, находящегося в собственности Волковысского района.

Начальная цена предмета аукциона: Последней день подачи заявлений 29 декабря 2015 г. Размер задатка – 1 базовая величина. 24 декабря 2015 г. до 12.00.

Предмет аукциона: КОМПЛЕКС ЗДАНИЙ, СООРУЖЕНИЙ ЦЕХА ПО ПРОИЗВОДСТВУ КРАСНОГО КИРПИЧА. Имущество расположено по адресу: г. Волковыск, ул. Осипенко, 21, 21/1-2/13, 21/8, 21/11-21/15, 21/4. Контактные телефоны: (8-01512) 4 50 25, 4 32 82, (8-0152) 77 29 15, 72 58 18.

Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки» и оценки»

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ ИМУЩЕСТВА

Table with 2 columns: Наименование, Характеристика. Лот 1: Капитальное строение, инв. № 422/С-974 (назначение – здание нежилое, наименование – кухня-столовая), площадью 1223,4 кв.м, расположенное по адресу: г. Шушин, ул. Авиаторов, 3.

Продавец: Шушинский филиал Гродненского областного потребительского общества, 231513, г. Шушин, ул. Пушкина, 26.

Организатор торгов: РУП «Институт недвижимости и оценки», г. Гродно, ул. Вука, д. 3, каб. 209, эт. 41-98-32.

Условия аукциона: Аукцион без условий. Условия оплаты: По договоренности сторон.

Срок заключения договора купли-продажи: Не позднее 5 рабочих дней с момента подписания протокола аукционных торгов.

Номер р/с для перечисления задатка: Р/с 301 257 917 0017 в Дирекции ОАО «Белинвестбанк» по Гродненской области БИК 153001739, УНП 500833225.

Аукцион состоится 12 января 2016 г. в 11.00 по адресу: г. Шушин, ул. Пушкина, 26.

К участию в аукционе допускаются физические лица, юридические лица и индивидуальные предприниматели, подавшие организатору аукциона в названный в извещении срок заявления с приложением необходимых документов и в соответствии с установленным порядком в установленном порядке (расчетный) счет суммы задатка, получившие билеты участников аукциона с указанием даты регистрации заявления и заключившие с организатором аукциона соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона.

Для участия в аукционе в указанный в извещении срок в Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки» подается заявление на участие в аукционе со следующими документами: заверенная банком копия платежного поручения о внесении суммы задатка на текущий (расчетный) счет, указанный в извещении;

Юридическим лицом – резидентом Республики Беларусь – копия документа, подтверждающая государственную регистрацию юридического лица; индивидуальным предпринимателем – документ, подтверждающий государственную регистрацию индивидуального предпринимателя, и его копия, которая заверяется организатором аукциона;

Юридическим лицом – нерезидентом Республики Беларусь – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть подготовлена в течение шести месяцев до подачи заявления на участие в аукционе) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения; документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с удостоверенным переводом на белорусский или русский язык.

При подаче документов на участие в аукционе организатору аукциона представляются: представителем юридического лица, индивидуального предпринимателя – доверенность (документ, подтверждающий полномочия должностного лица) и документ, удостоверяющий личность этого представителя; физическим лицом – документ, удостоверяющий личность физического лица; представителем физического лица – доверенность и документ, удостоверяющий личность представителя.

Прием заявлений на участие в аукционе со всеми необходимыми документами заканчивается в установленном организатором аукциона день и время, указанные в извещении. Заявления, поступившие после установления срока, не рассматриваются. Срок окончания приема заявлений является датой его регистрации в журнале регистрации заявлений на участие в аукционе. Организатор аукциона имеет право снять предмет аукциона с торгов в любое время, но не позднее чем за 3 календарных дня до назначенной даты проведения аукциона, о чем организатором аукциона извещаются участники аукциона.

В процессе торгов начальная цена повышается аукционистом до тех пор, пока только один участник согласится приобрести предмет торгов. Данный участник объявляется победителем торгов. Если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в нем подано только одним лицом, предмет аукциона продается этому лицу при его согласии по начальной цене, увеличенной на 5 процентов. Объявление о проведении первого аукциона было опубликовано в газете «Звезда» от 08.07.2015 г. Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу: г. Гродно, ул. Врублевского, 3, каб. 209, с 8.30 до 17.00 (понеделник – четверг) и с 8.30 до 16.30 (пятница). Последний день приема заявлений – 04 января 2016 г. до 15.00. Телефон для справок: 41-98-32 – Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки».

■ Прагноз на паслязўтра

Сезон мокрага снегу і дажджу?

Сіноптыкі прагназуюць, што сярэдняя тэмпература зімы 2015/2016 будзе на 1-2 градусы вышэйшай за кліматычную норму

Зрэшты, начальнік службы гідраметэаралагічнага прагнозу Рэспубліканскага цэнтру па гідраметэаралогіі, кантролі радыяактыўнага забруджвання і маніторынгу навакольнага асяроддзя Міністэрства Дзмітрый РАБАЎ ўпаўнёны, што зіма сёлета чакаецца сапраўды цёплай, бо ападкі ў гэтым сезоне прагназуюцца пераважна ў выглядзе мокрага снегу і дажджу.

Гэты год абяцае стаць самым цёплым за ўсю гісторыю метэаназірання

«Сезон 2015 года ў нас, як і ва ўсім паўночным паўшар'і, стаў самым цёплым за ўвесь перыяд метэаралагічных назіранняў. Тут ўлічваюцца і снежань, які ў гэтым годзе таксама чакаецца анамальна цёплым», — паведамаў спецыяліст. Навукоўцамі сёлета фіксуецца самая высокая тэмпература амаль за 120 апошніх гадоў. Прасочваюцца рэальна тэндэнцыя да пацяплення клімату, бо за апошнія 18 гадоў былі зафіксаваныя самыя цёплыя 10 гадоў за ўвесь перыяд назірання.

Паводле слоў Дзмітрыя Рабава, тэндэнцыя росту сярэдняй тэмпературы паветра ў Беларусі сведчыць аб тым, што клімат у нас мяняецца. Зіма 2014/2015 гадоў увайшла ў дзясятку самых цёплых зім і заняла шостае месца. Вя-

што гэты год стаў даволі спакойным», — расказавае Дзмітрый Рабаў. Ніякіх моцных ураганаў або іншых катаклізмаў у нас не было. Аднак былі анамальныя з'явы, сярод якіх можна адзначыць некалькі прыкладаў: у Сянно ў чэрвені выпаў град з агульнай «вагой» ападкаў 29 мм, у Жыткавічах прайшоў у ліпені вельмі моцны лівень, калі за 30 хвілін выпала 34 мм ападкаў, такая залева была ў Магілёве — 57 мм. Акрамя таго, нельга не ўспомніць надзвычайную пажаранебяспекую і высокую тэмпературу гэтым летам.

З сінаптычнымі аналіямі ў маштабе планеты ўсё значна горш. «У новым дакладзе аб стыхійных бедствах ААН гаворыцца, што прыродныя катаклізмы ў апошнія 10 гадоў адбываліся практычна штодня — прыкладна ў два разы часцей, чым 20 гадоў таму. У дакладзе, апублікаваным у паяздзель, паведамляецца, што за гэты час 90% катаклізмаў былі звязаны з паводкамі, штармамі, спякотай і іншымі з'явамі надвор'я. Яшчэ 10% прыпадае на долю геафізічных катаклізмаў — землятрусў і выважжэнняў вулканаў», — пужае нас спецыяліст.

• ВЕРСІІ

...І НАСТУПІЦЬ У 2050-м «КЛІМАТЫЧНАЕ ПЕКЛА»

Метэаралагі ААН апублікавалі маштабны прагноз надвор'я на найбліжэйшыя 40 гадоў. Калі верыць міжнародным экспертам, нічога добрага нас у гэты дзесяцігоддзе не чакае: наперадзе страшныя землятрусы, паводкі, засухі і штормы.

У ШТАТАХ ПАД ВАДУ СЫДУЦЬ ЦЭЛЫЯ ГАРАДЫ

«Прагноз надвор'я з будучыні» быў арганізаваны ў рамках новага праекта ААН, які прысвечаны гібельнаму ўплыву чалавецтва на клімат. Яго аўтары ўпаўнёнены, што засухі і паводкі пракоцяцца па ўсёй планеце — ад Арызоны да Замбіі. Для запісу «відэарэпартажаў з будучыні» супрацоўнікі ААН запрасілі некалькі вядомых вядучых прагнозу надвор'я. Вось так будучы выгляд знятыя ААН ролікі на тэму кліматычных змен.

Адзін з кароткаметражных выпускаў прагнозу надвор'я на 2050 год прысвечаны страшнай паводцы ў Фларыдзе, а таксама наймацнейшай засусе ў Арызоне і поўнаму заталпенню горада Маямі Біч, у выніку якога загінуць дзясяткі тысяч чалавек. Метэаралагі лічаць, што ў гэтай частцы ЗША сярэдняя тэмпература дасягне 50 градусаў.

ПАД 40 БУДЗЕ І Ў РАСІІ

«Добры дзень! Сёння 7 ліпеня 2050 года. Гэта прагноз надвор'я па Расіі», — кажа вядучая расійскага канала МетэаТБ. «Хвала субтрапічнага цяпла працягвае павольна накрываць субтрапічную тэрыторыю Расіі. Усходняй — Сібіры — актыўныя мезацыклны, якія ўзнікаюць на фронтальнай зоне і паліваюць моцнымі дажджамі, навальніцамі, градам поўдзень Урала і Заходняй Сібіры. Да Прымор'я наближаецца тайфун — ужо трэці ў гэтым сезоне, а над поўначчу Далёкага Усходу па-ранейшаму відаць дымавыя шлейфы ад лесных пажараў», — так, па здагках тэлевізійных метэаралагаў, можа выглядаць надвор'е ў Расіі праз 35 гадоў.

Заўважу, што гэта не зусім падобна на жарты, бо падстава для баязі ёсць. На карце 50-х — нязвыклыя нават для лета паказанні тэмпературы: Санкт-Пецярбург — плюс 32, Цвер, Ніжні Ноўград, Саранск — 35, Саратаў, Варонеж — 37. Гэта на 7-9 градусаў вышэй за кліматычную норму.

ПАРА АДПАЧЫНКАЎ ЗРУШЫЦЦА НА ВОСЕНЬ І ЗІМУ

Тэлевізійная «з будучыні» раіць жыхарам Масквы і Пеціера летам адпачынаць паехаць на Балтыку — там вада нагрэлася да 25. А калі для кагосьці і гэта занадта цёпла, то пляжны сезон адкрываецца на тэрыторыі Белага і Баранцава мораў: вада там прагрэлася ўжо да 20-ці градусаў.

Зрэшты, метэаралагі 50-х адзначаюць, што расіяне змяняюць графік водпуску і аддаюць перавагу адпачынку на курортах краіны восенню ці зімой. Дарчы, калі верыць прагнозам тэлевізійных метэаралагаў, праз 40 гадоў можна будзе, не баючыся змерзнуць, ездзіць на экскурсію ў Арктыку: «Высокая тэмпература ліпеня, свабодная ад лёду вада істотна палгчаюць суднам плаванне па басейне Паўночнага Ледавітага акіяна, толкі густая імжа і туманы патрабуюць павышанай увагі і асцярожнасці».

НЕ ЗУСІМ ЖАРТЫ

Ужо цяпер асобныя навукоўцы ўпаўнёнены, што калі выкіды парніковых газаў у выніку антрапагеннай дзейнасці чалавека працягнуць павялічвацца, то сярэдняя тэмпература больш нізкіх слаёў атмасферы можа павысіцца больш чым на 4 градусы да канца XXI стагоддзя. Аднак што ж на самай справе азначае павышэнне глабальнай сярэдняй тэмпературы?

Тое, што падрыхтавалі майстры відэарэпартажаў, безумоўна, уяўляе з сябе толькі магчымыя сцэнарыі таго, што можа адбыцца, а не фактычныя прагнозы. Але менавіта падобныя «замалёўкі будучыні» грунтуюцца на самых сучасных навуковых ведах аб клімаце і паказваюць пераканальную карціну таго, якім можа быць наша жыццё на больш цёплай планеце...

МІЖ ІНШЫМ

Айчыныя кліматалагі ставяцца да розных доўгатэрміновых прагнозаў вельмі скептычна. Спраўдальнасць іх нават на меншы тэрмін (сезон ці год) звычайна не нашмат перавышае 50-працэнтны ўзровень. Разам з тым, нашы сіноптыкі ўважліва назіраюць за распрацоўкамі і прагнозамі расійскіх і еўрапейскіх калег.

Сяргей КУРКАЧ. kurkach@zviazda.by

Звезда. Назва гэтага дня паходзіць са старажытнаўдзейскай мовы, у якой sabbat — заканчэнне справы, працы (шабаш). У славян з часоў распаўсюджвання хрысціянства ролю старазапаветнай суботы выконвала новазапаветная нядзеля — дзень уваваскрэсення Ісуса Хрыста.

Знаёмства са структурай беларускага народнага календара паказвае, што субота была днём незвычайнаму ў плане сакральна-магічнага напавунення: нашы продкі быццам бы па спецыяльным інфармацыйным канале дакраналіся да шматлікіх таямніц Сусвету, наладжвалі кантакты з душама памерлых сваю, звярталіся да іх з просьбай аб добрым ураджаі ці шчаслівай долі маладых, якія бралі шлюб. З цягам часу ў народным календары на працягу ўсяго года з'явіліся адпаведныя суботы, якія лічацца днямі памяці і ўшанавання продкаў і называюцца «Дзядзь», ці «Радзіцельскія суботы». Менавіта таму ў гэты дзень тыдня не праводзіць вянчанне ў трастыльных храмах.

У славянскай народнай традыцыі субота лічыцца жаночым днём, якому адпавядае лік 6; ставілася да яе як да добрага, «лёгкага», спрыяльнага дня, можа, таму, што наперадзе яшчэ адзін дзень адпачынку.

Субота лічыцца спрыяльным днём для ад'езду ў далёкі шлях. У той жа час народная традыцыя папярэджвала: не пачынайце ў суботу адказныя справы, асабліва будаўніцтва — нічога ладнага не атрымаецца. У гэты дзень можна было толькі заклаці падмурак новай хаты. У суботу звычайна прыбіралі ў хаце, на гаспадарчым падворку.

Нашы продкі былі перакананы: калі дзіця нарадзілася ў суботу, яно будзе лекарам, знахарам, а таксама будзе лёгка «наладжваць сувязі» з членамі сваёй сям'і ўсяго роду.

Даты Падзеі Людзі

1914 год — нарадзіўся (вёска Сяліба, цяпер Бярэзінскі раён) Рыгор Восіпавіч Няхай, вядомы беларускі пісьменнік. У 1939 г. скончыў Мінскі настаўніцкі інстытут. Працаваў у газеце «Літаратура і мастацтва», часопісе «Полымя». Дзяржаўным выдавецтвам БССР. Аўтар паэтычных зборнікаў «Маё пакаленне», «Валкі мой і цікі акія», апавесцяў «Герой не адступіць», «Туман над стапам» і іншых. Пісаў таксама для дзяцей, працаваў у галіне перакладу. Памерў у 1991 годзе.

1936 год — у СССР была прынята другая Канстытуцыя, якая ўвайшла ў гісторыю пад назвай «Сталінская». Першая савецкая Канстытуцыя была прынята яшчэ 10 ліпеня 1918 года, менш чым праз год пасля Кастрычніцкай рэвалюцыі. Даючы грамадзянскія свабоды рабочаму класу і беднаму сялянству, яна пазбаўляла свабод усіх асоб, якія мелі непрацоўныя даходы або выкарыстоўвалі наёмную працоўную сілу. Фактычна асноўным законам дзяржавы 1918 года замацоўвалася дыктатура пралетарыяту, развязаючы рукі большавікам у класавай барацьбе. Утвораная 30 снежня 1922 года новая дзяржава — СССР — мела патрэбу ў новым асноўным дакуменце — Канстытуцыі Савецкага Саюза, якая і з'явілася на свет 31 студзеня 1924 года, а для рэгулявання адносін унутры краіны адначасова былі прыняты і канстытуцыі саюзных рэспублік, у тым ліку і БССР. Яшчэ двойчы ў гісторыі СССР мяняўся асноўны закон. Першы раз — у перыяд кіравання дзяржавы і партыяй І.В. Сталіна, а другі — Л.І. Брэжнева. Апошняя Канстытуцыя СССР была прынята 7 кастрычніка 1977 года.

1945 год — у 700 гадоў таму ў раёне Бярмудскага трохвугольніка ў паўночнай Атлантыцы бяспследна зніклі шэсць самалётаў марской авіяцыі ЗША і 27 ваеннаслужачых, якія ў іх знаходзіліся. Анамальная зона і сёння лічыцца адным з самых загадкавых месцаў на планеце.

Было сказана

Вера ВЯРБА, паэтка: «Ёсць у каханя справядлівасць, якой няма ў людзей».

ХАТНЯЯ ЭНЦЫКЛАПЕДЫЯ

ПАКАШТУЙЦЕ!

Бульба з кменам і тварожным соусам

Спатрэбіцца: бульба — 5-6 шт., алей — 2 ст. л., кмен — 3 ст. л., тварог — 300 г, вяршкі — 150—200 мл, часнок (або зялёная цыбуля), пятушка — некалькі галінак, соль, перац чорны.

Бульбу старанна вымыць і разрэзаць уздоўж напалам. Смазаць форму для запякання алеем. Апыскаць бульбыны алей.

Паддаваць з тварожным соусам. Для яго прыгатавання трэба ў тварог паступова падліваць вяршкі, змяшаць да крэмавага стану. Калі маса густая — дабавіць яшчэ вяршкоў. Дадаць здробнены часнок, зяленіва пятушкі, пасаліць і паперчыць на смак.

Селядзец па-галандску

Спатрэбіцца: селядзец свежамарожаны — 2 шт., цыбуля рэпчатая — 2 шт., лімон — 0,5 шт., цукар — 6 ч. л., соль — 6 ч. л., морква — 1 шт., лаўровы ліст — 5 шт., чорны перац — 10 гарошыч (памалюць буйна).

Лімон нарэзаем тонкімі скрылікамі. Моркву надрэзаем на буйной тарцы. Цыбулю нарэзаем кольцамі. Выкладваем слаямі ў слоік: на дно — некалькі кольцаў цыбулі, лаўровы ліст, жменьку морквы, кавалачак лімона, па 0,5 ч. л. цукру і солі, у тры палцы перцу. Зверху — слоў селядцы. Затым эню гародніна і спецыі. І так чаргуюем слаямі, перыядычна прыскачоўчы, пакуль не даяромся да самага верху слоіка. Цяпер накрываем шчыльнай накрывкай і адраўляем у халадзільнік. На другі-трэці дзень селядзец гатовы. Пры падачы можна паліць алеем.

Рэзька з мёдам

На 100 г рэзькі патрабуецца 1 ст. л. мёду. Рэзьку надзерці на тарцы. Для выдалення горкіч вымачыць у малаці, затым адціснуць і заправіць мёдам, змяшаць і падаць у салатніку.

САЛОН ПРЫГАЖОСЦІ

Акуляры і макіяж

Акуляры — не толькі сонцаахоўныя, але і звычайныя, якія карэктуюць зрок, — гэта ўжо даўно модны аксэсуар, а не гора яго ўладальніцы. Кожны сезон з'яўляюцца новыя модныя апараты, так што камплексаваць больш не трэба, трэба вучыцца іх правільна насіць.

Тыя, хто пастаянна носіць акуляры (у першую чаргу жанчыны), маюць у сваім арсенале не адну, а некалькі апраў. Розныя колеры, розныя стылі, рознае прызначэнне. Але кожная аправа патрабуе да сябе адпаведнага стаўлення. Яна можа мяняць твар, і ў гэтым ёй выдатна дапамагае макіяж.

Калі вы хочаце зменіць твар, трэба ведаць некаторыя правілы макіяжу для «акюлярнага».

- 1. Калі вы носіце акуляры, у макіяжы лепш усё ж прытрымлівацца традыцыйнага правіла — адзін акцэнт: альбо вочы, альбо вусны.
2. Улічце, што скура паверх за шклом акуляраў выглядае святлейшай. Менавіта гэта робіць акуляры ідэальным сродкам для таго, каб маскіраваць чорныя кругі пад вачыма. Таму, калі вы нанесяце занадта светлы карэктар, гэта будзе выглядаць негарманічна. Лепш нанесці на скуру пад вачыма карэктар ці пудру на тон цямяейшую за колер вашай скуры.
3. Выбіраючы акуляры ў халадной колеравай гаме (серабрыстыя, бэзавыя, дымчата-ружовыя, шэрыя, блакітныя), падбірайце да іх макіяж у падобных тонах. А вось да аправы цёплых адценняў падыдуць персиковыя, карчынневыя, травяніста-зялёныя адценні. Толькі не забывайце пры гэтым арентавацца на колер сваіх вачэй.
4. Калі вы любіце масіўныя цёмныя апараты, то тут дзейнічае правіла ад адваротнага. Ваш макіяж павінен быць вытрыманым у духу мінімалізму. Яркія цені, інтэнсіўныя стрэлкі будуць «перагружаць» твар. Бо сама па сабе падобная аправа — вельмі магутны акцэнт. А вось калі ў вас вытанчаная аправа, можна смеіла падводзіць вочы, толкі лёгка і акуратна. І нават намалюваць сабе яркія вусны.
5. Лінія броваў, незалежна ад формы акуляраў, павіна быць плаўнай, сярэдняй даўжыні.

Позняя восень працягнецца да... лютага

Паводле інфармацыі айчынных экспертаў, сярэдняя тэмпература снежня будзе на 1 градус вышэйшай за кліматычную норму (норма — мінімум 2-5 градусаў). Колькасць ападкаў чакаецца трохі большай за норму, па поўдні каля норм (32-44 мм). «Аднак у бліжэйшы час ні пра якія зімовыя працы казаць не прыходзіцца. Тэмпература ў першай декадзе чакаецца на 3-5 градусаў вышэйшай за кліматычную норму. Надвор'е зусім восенскае, зімы нават на гарызонце не відаць», — адзначае Дзмітрый Рабаў.

Цёплым абяцае стаць і студзень. Паводле слоў спецыялістаў, сярэдняя тэмпература паветра ў другі месяц зімы чакаецца на 1-2 градусы вышэйшай за кліматычную норму. Праўда, у асобныя дні не выключана, што па поўначчы тэмпература ўначы будзе апускацца ніжэй за 20 градусаў марозу. Колькасць ападкаў таксама чакаецца большай за норму і складае прыкладна 32-46 мм. Кіраўніцтва Белгідраметцэнтру лічыць, што сапраўды зімовае надвор'е завітае на тэрыторыю нашай краіны менавіта ў лютым. Тады сярэдняя тэмпература паветра будзе складаць каля кліматычнай нормы (мінус

на сёлета таксама была анамальна цёплай і стала дзясяткай ў ранжыраваным шэрагу назіранняў. Сіноптыкі адзначаюць, што і лета ў 2015 годзе было цёплым і анамальна сухім, такія тэмпературы ў гэтую пару года ў Беларусі б'ваюць прыкладна раз на 10 гадоў. Потым і восень дэманстравала анамальна высокую тэмпературу.

Без ураганаў, але з градам

«Калі разглядаць метэаралагічную сітуацыю краіны па небяспечных з'явах, то можна адзначыць,

Далей ён растлумачыў, што павелічэнне небяспечных прыродных з'яў навукоўцы звязваюць з глабальным пацяпленнем, праблема якога сталі тэмай абмеркавання на міжнароднай канферэнцыі па змене клімату, якая пачалася 29 лістапада ў Парыжы. Ужо цяпер сусветныя эксперты прагназуюць, што праз 35-40 гадоў колькасць небяспечных прыродных з'яў можа павялічыцца ў чатыры разы ў параўнанні з мінулым стагоддзем.

Сяргей КУРКАЧ. kurkach@zviazda.by

Advertisement for KRONOS5.BY featuring a tractor and various services like maintenance, repair, and parts.

Section 'СЕННЯ' (September) with a table of sunrise/sunset times and names of children, and an image of a woodpecker.

Section 'ЗАЎТРА' (Tomorrow) with a map of Belarus showing weather forecasts for various cities like Віцебск, Мінск, Магілёў, Гомель, Брэст, Варшава, Кіеў, Рыга, Масква, С.-Пецярбург.

Section 'УСМІХНЕМСЯ' (Let's smile) with a puzzle and a cartoon about a TV set.

Advertisement for 'ЗВЯЗДА' newspaper, including contact information and subscription details.